Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آواز تاجیک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

13 июли соли 2002. Шанбе № 53 (12795)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 16.30 имзо гардид.

Дар роҳи таҳкими мустақилияти ғалла

Ғаллакорони мамлакатамон ба 11-солагии истиқлолияти Ӯзбекистон тӯҳфаи муносиб ҳозир карданд. Онҳо 2 миллиону 800 ҳазор тонна ғалла тайёр намуда, ӯҳдадорихои шартномавии ҳудро оиди тайёркунии ғалла бомуваффақият иҷро намуданд. Тирамоҳи соли гузашта ва баҳори имсола ба 1 миллиону 248, 9 ҳазор гектар ғалла пошида шуд, ки 1 миллиону 69, 5 ҳазор гектари онро заминҳои обёришаванда ташкил дод.

Ба ҳамагон маълум аст, ки ғаллакорони вилояти Сурхондарё дар мамлакатамон аввалин шуда фармони ба давлат фурӯхтани ғалларо иҷро карданд. Сурхондарёгиён нимаи аввали моҳи июн аз ҳар гектар ба ҳисоби миёна 42 сентнерӣ ҳосил бардошта, ба анборҳои қабул беш аз 225 ҳазор тонна ғаллаи навъӣ супурда, фармоиши давлатиро иҷро карданд ва ба гирифтани Табрикномаи Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов мушарраф шуданд. Табрикнома ғаллакорон хеле рӯҳбаланд гардонд ва алҳол онҳо аз паи фатҳи қуллаи боз ҳам баландтар саъю кӯшиш мекунанд.

Дар бобати баланд бардоштани ҳосилнокии ҳар як гектар ғаллазор ва ба вуҷуд овардани навъҳои серҳосилу тезпази ғалладона саҳми баҳодурони саҳрои вилояти Андиҷон ниҳоят калон аст. Онҳо ҳам аз ҳар гектар ба ҳисоби миёна 76, 6 сентнерӣ ҳосил бардошта, ба марраи мурод расиданд. Ҳаҷми умумии ғаллатайёркунӣ 415 ҳазор тоннаро ташкил дод.

Баъд ба иҷрои фармоиши давлатӣ ғаллакорони вилоятҳои Қашқадарё, Фарғона, Намангон, Самарқанд ва Бухоро муваффақ гардиданд. Қашқадарёгиён 470 ҳазор, фарғонагиён 460 ҳазор, самарқандиён 346 ҳазор, наманганиён 282 ҳазор тонна ғалла тайёр намуданд.

10 июл бошад, ғаллакорони вилояти Тошканд низ аз иҷрои фармоиши давлатии тайёркунии ғалла мужда расонданд. Ба пунктҳои қабул беш аз 267 ҳазор тонна ғалла фиристода, ҳосилнокӣ аз ҳар гектар ба 43 сентнерӣ рост омад.

Ғаллакорони вилояти Навоӣ ҳам аз ҳар гектар ба ҳисоби миёна 40 сентнерӣ ҳосил бардошта, ба анборҳои қабул 87 ҳазор тонна ғалла супурда, фармоиши давлатиро ба иҷро расонданд.

Ғаллакорони вилояти Сирдарё бошанд, 11 июл ба марраи мурод расиданд. Онҳо ба анборҳои қабул 186, 5 ҳазор тонна ғалла супорда, ҳосилнокиро аз ҳар гектар афзун гардонданд. Ғаллакорони вилояти Ҷиззах ва дигарон низ дар бобати ба иҷро расондани фармоиши давлатӣ саъю кӯшиш доранд.

Бояд тазаккур дод, ки меҳнаткашони саҳрои ҷумҳурият дар бобати таъмини мустақилияти ғаллаи ҷумҳурият аз тамоми имконияту воситаҳо истифода мебаранд. Алахусус, ба афзун гардондани ҳосилнокии ҳар як гектар ғаллазор диққату эътибор пурзӯр гардидааст. Минҷумла то аввали моҳи июл ҳосилнокии миёнаи ғаллазор дар ҷумҳурият аз 40 сентнерӣ гузашта аст. Ва он нисбати ба ҳамин давраи соли гузашта аз ҳар гектар 11 сентнерӣ зиёд аст.

Ҷорӣ кардани технологияҳои замонавӣ дар кишоварзӣ, интихобан коштани навъҳои серҳосилу тезпаз, пурзӯр гардидани ҳисси амволдорӣ ва хӯҷаинӣ нисбати замин дар оилаҳои пудратчӣ, хоҷагиҳои деҳқониву хоҷагиҳои фермерӣ омили асосии муваффақият мегардад.

(Мухбири худамон).

Фармон ва иҷро

Ҷомаи амал пӯшид

Орзуи бонувони хонадонҳои дашти Қизилқум ҷомаи амал пӯшид. Гази табиӣ ба деҳаҳо омад ва акнун онҳо аз «оташи зангорӣ» истифода бурда, аз ташвиши ҳезуму дигар сузишворӣ тамоман халос шуданд.

Гап дар сари он аст, ки ба ноҳияи аз ҳама калони чорводории вилояти Навоӣ—ноҳияи Конимех гази табиӣ омад.

—250 нафар оилаи авули Янгиқозғон бо газ пурра таъмин карда шуданд,— гуфт ба мухбирамон раиси ҳоҷагии ширкатии ҚарокӯлпарвариИ «Сарибел» Ӯрмонбой Кӯканов. — То иди ёздаҳумин солгарди истиқлолият боз 50 хонадонро бо гази табиӣ таъмин мекунем.

Дар ноҳия фармони Президент ва қарори ҳукумат дар бобати бо оби ошомиданӣ ва гази табиӣ таъмин кардани аҳолӣ собиткадамона ба иҷро расонда мешавад. Дар тӯли 3-4 соли охир дарачаи бо гази табиӣ фаро гирондани хонадонҳо ба 72,6 фоиз расид. Раҳбарони марказӣ ва деҳаҳои хоҷагиҳои ширкатии ба номи Ҳамид Олимҷон, «Шӯркул», «Сарибел», «Конимех», «Чордара» пурра бо гази табиӣ таъмин карда шуданд.

Аллакай ба беш аз чор ҳазор хонадон хатти нақли гази табиӣ оварда шудааст. Дегхонаҳои чанд мактабу муассисаи томактабие, ки аз маркази ноҳия 150-200 километр дуртар воқеанд, ба хатти нақли гази табиӣ васл гардиданд. Дарозии умумии хатти нақли газ аз 200 километр гузашт.

Конимехиён то ҷашни ёздаҳсолагии истиқлолияти ҷумҳурият хатти нақли гази табиии ҳудуди ҳудро боз ба 20 километр тӯл кашондаанд. Дар он сурат «оташи зангорӣ» дар боз панҷсад хонадон фурӯзон хоҳад гардид .

Саховати даштҳо

Ғаллакорони вилояти Сирдарё фармоиши давлатии ғалласупориро иҷро карданд. Ба анборҳои қабул 186, 5 ҳазор тонна ғалла супурда шуд. Ба комёбӣ меҳнаткашони ноҳияҳои Сирдарё, Боёвут, Сайҳунобод, Шароф Рашидов саҳми муносиби ҳудро гузоштанд. Онҳо ба андозаи 110 фоизи супориш ва аз он бештар ғалла супурданд.

Хоҷагиҳои фермерии «Ҳотам ота», «Чӯлпон», «Абдуллобобо» ҷамоаи пудратчиёни Н.Нуруллоев, аз ноҳияи Боёвут, пудратчиён Х.Сафиев, аз ноҳияи Сайҳунобод, С.Холиқов, аз ноҳияи Сирдарё аз ҳар гектар 60-65 сентнерӣ ҳосил бардоштанд ва дар деҳот чӣ гуна самараи баланд бахшидани ислоҳотро дар амал собит намуданд.

Дар маъракаи ғалладараві 147 «Кейс» ва 20 комбайни «Клаас» босамар кор карданд. А.Мирзоев, П.Шарипов, Б.Рӯзиқулов барин комбайнронон ҳар кадом 750-800 гектар ғаллазорро даравида, пешсаф гардиданд.

Дар даштҳои Мирзочӯл дарави ғалла давом дорад.

(ӮзА).

Ҷаласаи маҷмӯъҳои Девони Вазирон

Маҷлиси Маҷмӯи иҷтимоии Девони Вазирон бахшида ба натиҷаҳои фаъолият дар тӯли шаш моҳи соли кунун ба амал омада, дар кори он сарварони вазоратҳо, комитаҳо, ассотсиатсияҳо, ширкатҳо, идораҳо ва ташкилотҳое иштирок намуданд, ки ба таркиби маҷмӯъ шомиланд.

Дар маҷлис, ки таҳти сарпарастии ҷонишини Нахуствазир Ҳ.Кароматов гузашт, масъалаҳои алоқаманди иҷрои Барномаи миллии тайёркуни кадрҳо ва Барномаи давлатии «Соли эъзози кӯҳансолон», ҳамчунин оқилона истифода бурдани маблағҳое, ки ба соҳаи иҷтимоӣ ҷудо мегардад, ҳудмаблағтаъминкунии корхонаҳо ва ташкилотҳо мавриди муҳокима қарор гирифтанд.

Дар маҷлис зикр гардид, ки ислоҳоти иҷтимоиву иқтисодӣ, фарҳангиву маърифатӣ, ки дар мамлакатамон таҳти сарпаратии Ислом Каримов ҷомаи амал мепӯшад, натиҷаҳои ҳудро мебахшад.

Корҳои доманадор дар доираи Барномаи «Соли эъзози кӯҳансолон» ба иҷро мерасанд. Аз он ҷумла, қариб ним миллион нафар шахсони нафақаҳӯр аз аввали сол то кунун аз диспансеризатсия гузаронда шуданд. Баробари ин дар як қатор маҳалҳо корҳои босамар дар бобати таъмин кардани эҳтиёҷмандон ба маҳсулоти протезиву ортопедӣ, расонда додани доруву дармони ройгон ба тамоми шаҳрвандоне, ки имтиёз доранд, ташкил нагардидаанд.

Дар маҷлис диққату эътибори асосӣ ба камбудиҳо, муаммоҳои ҳалногардида нигаронда шуд. Аз он ҷумла, дар Ҷиззаҳ то ҳол Хонаи шафқати дорои сад ҷой сохта нашудааст, ки ба кӯҳансолон таъин гардидааст. Корҳо оид ба тармими асосии обектҳои таъминоти иҷтимоӣ дар Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, вилоятҳои Андиҷон, Ҷиззаҳ, Қашқадарё, Самарқанд ба анҷом нарасидаанд.

Мувофиқи Барномаи миллии тайёркунии кадрҳо зарур меояд андозаҳои давлатии таълим дар низоми маълумоти миёна, миёнаи махсус, касбу ҳунар ва маълумоти олӣ дода, корҳо оид ба таҳкими алоқамандии нақшаҳои таълим ва барномаҳо аз рӯи ҳамаи намудҳои таълим идомаи доимии ҳудро ёбанд. То ҳоли ҳозир аз 672 номгӯй танҳо 492 номгӯй китобҳои дарсӣ рӯи ҷопро дидаанд.

Ба сарварони вазорату идораҳое, ки дар ин бобат ба қафомонӣ роҳ гузоштаанд, супориш оид ба пурзӯр кардани корҳои амалӣ ба мақсади ислоҳи вазъи ба амаломада, андешидани тадбирҳои зарурӣ оиди сари вақт ҳаллу фасл намудани муаммоҳои умда дода шуданд.

Фаъолияти Иттиҳодияи эстрадиву консертии «Ӯзбекнаво», Маркази ҷумҳурии «Маънавият ва маърифат» мавриди муҳокима қарор гирифт.

Дар кори маҷлис Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Т.Рисқиев иштирок намуд.

xxx

Таҳти сарпарастии ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ӯ.Исмоилов маҷлиси Маҷмӯи аз тасарруфи давлат баровардан ва хусусигардонии амаливу Девони Вазирон ба амал омад.

Натиҷаҳои фаъолияти маҷмӯъ дар нимаи якуми соли 2002 оиди ба рӯи об баровардани ислоҳоти иқтисодӣ, рушди тадбиргарии хусусӣ, соҳибкории хурду миёна мавриди баррасӣ қарор гирифт.

Дар маҷлис зикр гардид, ки аз аввали сол 651 корхона аз тасарруфи давлат бароварда, хусусӣ гардонда шуд ва он нисбати ҳамин давраи соли гузашта 2,3 маротиба зиёд аст.

Маблағи аз хусусигардонӣ ҳосилшудаи беш аз 18,8 милиард сум, ки нисбати ҳамин давраи соли гузашта, 1,6 маротиба зиёд мебошад, ба даст омад. Ба сармоягузорони ҳоричӣ саҳмҳои 26 обект ба андозаи 13,45 миллион доллари ИМА фурӯхта шуд. То 1 июли соли кунун дар мамлакат 224,1 ҳазор корхонаи соҳибкории хурду миёна номнавис гардидааст, ки аз онҳо 200,1 ҳазор ададаш, ё ҳуд 89,3 фоизаш ҳастӣ мекунад. Дар нимаи якуми сол 26,7 ҳазор корхонаи соҳибкории хурду миёна созмон дода шуд, ки суръати афзоиш дар ин бобат 1,7 маротиба зиёд аст.

Миқдори ҳоҷагиҳои фермерӣ 69,9 воҳид, ҳоҷагиҳои деҳқонӣ бо маҳоми шахси ҳуқуқӣ 15,4 ҳазор воҳидро ташкил дод. Аз ҳисоби вусъат додани тадбиргарӣ 198,9 ҳазор ҷои кори нав ба вуҷуд оварда шуд.

Дар маҷлис диққату эътибори зарурӣ ба роҳ нагузоштан ба ҳалалдоршавии ҳуқуқ ва додани маблағ ба тадбиргарон аз ҷониби ҳокимиятҳо ва дигар мақомоти давлатӣ нигаронда шуд.

Аз рӯи масъалаҳои муҳокимагардида қарорҳои дахлдор қабул шуданд.

xxx

Маҷлиси Маҷмӯи ҳифзи иҷтимоии оила, модарон ва бачагони Девони Вазирон ба амал омада, таҳти сарпарастии ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Д.Ғуломова гузашт.

Натиҷаҳои фаъолияти котиботи Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимиятҳои вилоятҳо ва шаҳри Тошканд оиди ҳифзи манфиатҳои оила, модарон ва бачагон, ташкили низоми маҷмӯъ дар бадали шаш моҳ, ҳамчунин масъалаҳои алоқаманди дар бадали шаш моҳи соли кунун иҷро гардидани барномаві давлатии «Соғлом авлод» ва «Соли эъзози кӯҳансолон» мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Маърӯзаи мудири Котиботи Маҷмӯи ҳифзи иҷтимоии оила, модарон ва бачагони Девони Вазирон Т.Норбоева шунида шуд. Дар ин бора ҳамчунин ҷонишини Раиси Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҷонишини ҳокимони шаҳри Тошканд, вилоятҳои Намангон ва Қашқадарё, сарварони вазорату идораҳо, ҳамчунин ташкилотҳои ҷамъиятӣ иттилоъ доданд.

Дар айёми сипаришуда тадбирҳое, ки ба баланд бардоштани маданияти тиббии оила, таҳкими тандурустии занон, тавлид ва тарбияи авлоди солим нигаронда шуда буданд, собиткадамона дар ҳаёт татбиқ гардиданд. Оқибат дарачаи фавти модарон ва кӯдакон кам гардида, корҳо оиди тайёркунии ҷавонон ба ҳаёти оилавӣ натиҷаҳои мусбии ҳудро бахшид.

71 ҳазору 775 нафар занон ва духтарон бо кор таъмин гардиданд. Корҳои тиббие, ки Маркази скрининги модарон ва фарзандон, бунёдҳои «Соғлом авлод ҷуҳн», «Маҳалла» ва дигарон оиди ҷонибдории моддиву маънавии як қисми аҳолие, ки ба кӯмаки иҷтимоӣ эҳтиёҷманд ҳастанд, натиҷаҳои хуби ҳудро мебахшад.

Дар маҷлис Барномаи миллӣ оид ба иҷрои талабҳои Конвенсия дар бораи ҳуқуқҳои кӯдак маъқул дониста шуд.

(ӮзА).

Рушди маҷмӯи бинокорӣ

Маҷлис бахшида ба натиҷаҳои фаъолияти Маҷмӯи Девони Вазирон оид ба сохтмон, саноати масолеҳи бинокорӣ, ҳоҷагии манзиливу коммуналӣ ва нақлиёт дар тӯли шаш моҳи соли кунун ба амал омад. Дар он сарварони вазорату комитаҳо, ширкатҳо, ассотсиатсияҳо, корпоратсияҳо, идораву ташкилотҳои дахлдор, ҳамчунин ҷонишинони Раиси Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қарақалпоқистон, ҳокимони шаҳри Тошканд ва вилоятҳо иштирок намуданд.

Дар маҷлис, ки таҳти сарпарастии ҷонишини аввали Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон К.Тӯлаганов гузашт, зикр ёфт, ки самарабахшии дар мамлакатамон собиткадамона амалӣ гардондани ислоҳоти иқтисодӣ аз бисёр чиҳат ба фаъолияти корхонаҳо ва ташкилотҳое вобастагӣ дорад, ки ба таркиби маҷмӯъ шомиланд.

Бо маблағфарогирии корхонаҳои маҷмӯъ дар тӯли нимсолаи аввал нисбати ҳамин давраи соли гузашта 102 фоизро ташкил дод. Натиҷаҳои мусбӣ дар фаъолият оиди азхудкунии маблағгузориҳои асосӣ, маҳсулоти ивазкунандаи воридот ба даст омад. Дар шаҳри Тошканд соҳтмони биноҳои Консерваторияи давлатии Ӯзбекистон, Маркази илмии давлатии кӯмаки оҷилии тиббӣ ва маркази ҷумҳурии урология ба анҷом расиданд. Корхонаҳои муштараки «Нестле» дар Намангон, «Оқсарой тӯқимачӣ ЛТД» дар Шаҳрисабз ба истифода супурда шуданд. Баробари ин мувофиқи барномаи миллии тайёркунии кадрҳо корҳо оиди сохтмону тармими биноҳои замонавии коллеҷҳои касбу ҳунар ва литсейҳои академӣ суръати баланд пайдо мекунанд. Мувофиқи талаби Барномаи давлатии «Соли эъзози кӯҳансолон» дар масканҳои барҳавову хушманзари ҷумҳурият панҷ муассисаи солимгардонӣ қад кашид.

Ба масъалаҳои алоқамандии минбаъда амиқ гардондани ислоҳот дар соҳаи сохтмони асосӣ, нақлиёт ва коммуналӣ, баланд бардоштани сифату босамории истеҳсолот, пурра таъмин кардани манзилҳои истиқоматӣ бо асбобу ускунаҳои ҳисобкунии газу об, беҳдошти вазъи интизоми молиявӣ дар корхонаҳо, кам кардани қарзҳои дебиториву кредиторӣ, ҳамчунин ҷалб сохтани сармояҳои ҳоричӣ диққату эътибори махсус нигаронда шуд.

(ӮзА).

Ба мавсими тирамоҳу зимистон пурра тайёр бошем

Дар Девони Вазирон маҷлиси Комиссияи ҷумҳурӣ оид ба тайёркунии ҳоҷагии халқ ба фаъолият дар мавсими тирамоҳу зимистон ба амал омада, дар он сарварони вазорату комитаҳо, ширкатҳо, идораҳо ва ташкилотҳои дахлдор, раисони комиссияҳои ҳудудӣ иштирок намуданд.

Дар маҷлис, ки таҳти сарпарастии ҷонишини аввали Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон К.Тӯлаганов гузашт, масъалаҳои алоқаманди рафти иҷрои қарори Девони Вазирон оиди тайёркунии ҳоҷагии халқи ҷумҳурият ба кор дар давраи тирамоҳу зимистони солҳои 2002-2003 мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

Алҳол дар маҳалҳо корҳои ҷиддии тайёрӣ оид ба таъмини корҳои бомароми соҳаҳо, корхонаҳо ва ташкилотҳои ба давраи моҳҳои тирамоҳу зимистон авҷ гирифтаанд. Таҳлилҳои асосии нерӯҳоҳои барқӣ, дегхонаҳо, шабакаҳои муҳандисие аз тармим мебароянд, ки дар моҳҳои хунуки сол бо тамоми иқтидор кор мекунанд.

Дар айни замон диққату эътибори асосӣ ба зарурати пурзӯр кардани назорат дар ҳамаи ҳудудҳо аз болои сарф намудани захираҳои сӯзишвориву энергетикӣ дар доираи лимитҳои ҷудогардида нигаронда шуд. Ва он дар навбати ҳуд, пеш аз ҳама барои сарфаи захираҳои сӯзишворӣ ва барои бо як маром таъмин кардани манзилҳои истиқоматӣ, муассисаҳои бачагонаи томактабӣ, мактабҳо, беморхонаҳо, дармонгоҳҳо бо гармӣ мусоидат мекунад.

Дар маҷлис муҳим будани собиткадамона ба иҷро расондани тамоми тадбирҳои андешида оид ба тайёрӣ ба зимистон дар шаҳрҳо, ноҳияҳо, корхонаҳо, ҳоҷагиҳои манзиливу коммуналӣ, обектҳои соҳаи иҷтимоӣ ва ғайра қайд гардид.

Дар маҷлис ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон В.Отаев суханронӣ кард.

(ӮзА).

Ҳуқуқу озодӣ ва масъулияту ӯҳдадорӣ дар як поя меистанд

Мо дар асри маърифату иттилоот ҳаёт ба сар мебарем. Воқеаву ҳодисаҳое, ки дар як гӯшаи дунё рух медиҳанд, дар як дам ба гӯшаи дигари дунё фавран мерасанд. Дар чунин шароит ҳифз намудани халқу давлати ҳуд аз мафкураву ғояҳои бегона аҳамияти калон касб мекунад. Чунки мафкура аз силоҳи ядрӣ ҳам пуркувват буданашро касе инкор намекунад.

Дар бобати баланд бардоштани сатҳи маънавиёт ва маърифати одамон кормандони ин соҳа нақши калоне мебозанд. Алалхусус халқ ба суханони зиёёён, кормандони соҳаи маънавиёту маърифат, фарҳанг, аз он ҷумла воситаҳои ахбори оммавӣ, ноширон, кормандони соҳаи театру санъат бештар гӯш меандозад, барои ҳуд хулосаи даркорӣ мебардорад. Аз ин рӯ, вақте ки дар мамлакатмон равандҳои озодкунии тамоми соҳаҳои ҳаёт давом дорад, нақши кормандони соҳаи маънавиёт ва маърифат аз ҳарвақта дида меафзояд.

Дар Маркази миллии матбуот маҷлиси навбатии Кенгаши ҷумҳурии «Маънавият ва маърифат» ба амал омада, ба масъалаҳои фаъолияти рӯзмарраи ташкилотҳои маънавиёту маърифат, ҳамчунин матбуоту телевизиону радио дар марҳилаи кунунии озодкунии ҳаёти ҷамъиятамон бахшида шуда, дар кори он кормандони соҳаи фарҳанг, таълим, ноширон, намояндагони зиёёни эҷодкор ва воситаҳои ахбори оммавӣ иштирок намуданд.

Маҷлис таҳти сарпарастии ҷонишини Нахуствазир, раиси Кенгаши ҷумҳурии «Маънавият ва маърифат» Ҳамидулло Кароматов гузашт.

Иштирокдорони маҷлис маърӯзаи Мушовири давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ҳайриддин Султоновро таҳти унвони «Нақшу мақоми ташкилотҳои оид ба маънавияту маърифат ва воситаҳои ахбори оммавӣ дар марҳилаи нави озодкунии ҳаёти ҷамъиятӣ» шуниданд.

Маърӯзачӣ диққату эътибори ҳозиринро ба вазифаҳои устувор оид ба масъалаҳое нигаронд, ки Президенти мамлакатамон вақтҳои охир дар як қатор воҳӯриву мулоқотҳо, суханрониҳояш, махсусан ҳини мулоқот ба кормандони соҳаи фарҳангу маърифат, паёмнигорон ба миён гузоштааст.

Зикр ёфт, ки имрӯз дар саросари ҷаҳон равандҳои мураккаби ҷамъиятиву сиёсӣ рух медиҳанд ва аз он мебояд мардуми мо сари вақт бохабар гардонда шуда, хулосаи даркорӣ бардоранд. Ба вуҷуд овардани афкори ҷамъиятӣ оид ба муаммоҳои умдаи имрӯза, аз воқеаҳои ба амал омада хулосаи даркорӣ бардоштани одамон аҳамияти калон дорад ва аз кормандони соҳаи маънавият ва маърифат, воситаҳои ахбори оммавӣ масъулияти калонро тақозо дорад. Аз ин рӯ, баробари ҳаққу-ҳуқуқи озодиҳо мебояд масъулияту ӯҳдадориҳои онҳо дар як поя қарор гирад ва аз рафти ин воқеаву равандҳо бохабар гардондани мардум на танҳо вазифаи муҳим, балки қарзи касбии онҳо низ ба ҳисоб меравад.

Дар маҷлис баён шуд, ки корҳо дар ин бобат мутаассифона, мувофиқи талаби давру замон нест. Минҷумла, дар матбуот, радио ва телевизион рафти воқеаҳо сар-сарӣ, яктарфа равшан карда мешаванд. Суханони баланд-парвоз бештар ба чашм бармехӯранд. Дар паёмнигорон, шореҳон маҳорати касбӣ, дониш ва ҷасурӣ намерасад ва аз ин рӯ бештар суханони баландпарвоз садо медиҳанд.

Воқеаҳои фоҷиабори 11 сентябри соли гузаштаи Америко вазъи сиёсии ҷаҳонро қатъан тағйир доданд. Муборизаи ба муқобили терроризми байналхалқӣ, экстремизми динӣ ва ҷудоандозон хеле авҷ гирифт. Ва он табиист, ки ба вазъи минтақаи Осиёи Марказӣ, минҷумла Ӯзбекистон ҳам таъсири ҳудро расонд. Вале дар саҳифаҳои матбуот, барномаҳои телевизион, гуфторҳои радио таҳлили амиқи равандҳои мазкур ва таъсири он ба арсаи байналхалқӣ кам ба назар мерасанд. Рӯшанкунии равандҳои мазкур асосан бо додани хабарҳои кӯтоҳ маҳдуд мегардад. Дар бобати равшан кардани равандҳои мазкур ба паёмнигорон, шореҳон пеш аз ҳама маҳорати касбӣ, дониши пухта намерасад.

Дар маҷлис бори дигар зикр карда шуд, ки возеҳу равшан акс кунондани тағйиротҳои калоне, ки дар ҳаёти ҷамъиятамон рух медиҳанд, рушди иҷтимоиву иқтисодии мамлакат тавассути василаҳои кино, саҳнаи театр, асарҳои санъати тасвирӣ, адабиёти бадеӣ, нишон додани симои ҳамзамонони мо—эҷодкорони ин комёбиҳои калон вазифаи аввалиндараҷаи тамоми коркунони соҳаи эҷодӣ мебошад. Охир, таъсири сеҳри қалам, симоҳо дар театру кино ва дар соҳаҳои муҳталиф дар ташаккул додани афкори мардум нақши калоне мебозанд.

Ба ғоя бо ғоя мубориза бурдан, ба мафкура мафкураро мукобил гузоштан, бар зидди ҷаҳолату қабоҳат танҳо тавассути маънавияту маърифат мубориза бурдан мумкин аст.

Айёми мо тезгузар асту равандҳо тез-тез тағйир меёбанд. Дар чунин шароит дар мамлакати мо дар амал усулияти озодии сухан татбиқи васеи ҳудро пайдо мекунад. Ва он аз ҳар як корманди соҳаи маънавият ва маърифат, алалхусус, кормандони воситаҳои ахбори оммавӣ фаъолнокии пурзӯри ҷамъиятӣ, маҳорати баланди касбӣ, ҷасурӣ ва қатъиятро талаб мекунад. Зеро воситаҳои ахбори оммавӣ дар мо «ҳокимияти ҷаҳорум» мебошад ва бояд муносиби ин ном бошад. Аз ин рӯ, ҳар як сухане, ки тавассути воситаҳои ахбори оммавӣ баён мегарданд, пеш аз ҳама амиқан асосноқ, ҳаётӣ бошанд. Дар он сурат ба осонӣ ба нишон мерасанд.

Алқисса, озодкунии ҳаёти иқтисодиву сиёсӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ дар мамлакатамон босуръат давом дорад. Дар чунин шароит ҳаққу ҳуқуқ ва озодиҳои зиёд ба паёмнигорон ҳам дода мешаванд.

Яъне ҳаққу ҳуқуқҳо, озодиҳо ва масъулияту ӯҳдадорӣ дар як поя қарор гирад. Дар ин сурат ба мақсадҳои пешгузоштаамон дар бобати сохтани давлати демократии ҳуқуқбунёд ва ҷамъияти шаҳрвандӣ мерасем.

Т.ЭҲСОН.

Ба пешвози 2700-солагии Шаҳрисабз

Эҳёи Оқсарой

Субҳи бармаҳал, то тулӯи хуршед аз Оқсаройе дидан кардем, ки бо амри аҷдоди бузургамон Амир Темур сохта шудааст . Чуноне ки муаррихон иншо кардааанд, Амир Темур дар Шаҳрисабз—Кеши қадима, шаҳре, ки вай дида ба дунё кушода, ба камол расидааст, орзуи қад кашондани қасреро дошт, ки ҳамтои онро дар саросари ҷаҳон дидан амри маҳол бошад. Ва чунин қаср, ки ба ҳуд номи Оқсаройро гирифта буд, дар қисми шимолу шарқии Шаҳрисабз қад кашид. Соҳтмони он солҳои 1379-1380 оғоз ёфта, чор аср давом кард. Баландиаи Оқсарой 74 метрро ташкил медод. Ду қисми он дар шакли манора қад кашид. Болояш бо масолеҳи бомпӯши шакли чӯйдошта пӯшонда шуд. Маҷмӯи қаср аз бинои қаср, майдони васеъ ва боғ иборат буд. Боз як чиҳати фарқкунандаи қаср дар он буд, ки дар болояш ҳавз бунёд карданд. Об ба ин ҷо тавассути қубурҳои кӯрғошимин аз ағбаи Тахтакорача (дар шакли низомии рагу хун) расонда дода мешуд. Ва об аз ҳавз чун шаршара озодона ба пас ҳаракат мекард. Оби пошхӯрда тавассути нурҳои офтоб манзараи ачиберо ба вуҷуд меоварад ва ба одамон кайфияти хуб мебахшид. Ва қасри мазкури зебо, ки ҳамтои ҳудро дар саросари ҷаҳон надошт, қароргоҳи Амир Темур буду яке аз масканҳои дӯстдоштаи Соҳибқирон дар Шаҳрисабз ба ҳисоб мерафт. Вақте ки ӯ аз сафарҳову юришҳо бармегашт, ҳатман дар ҳамин қаср зиндагонӣ мекард, одамонро мепазируфт, машварату маслиҳатро маҳз дар ҳамин ҷо мегузаронд.

Ба сохтмони қаср Соҳибқирон устоёни беҳтаринро аз гӯшаву канори мамлакаташ даъват карда буд. Ба кори онҳо меъмори машҳури замона Муҳаммад Юсуф Табризӣ сарварӣ кардааст.

Давру замон ва офатҳои табиӣ дар тӯли бисёр асрҳо ба қасри Оқсарой таъсири манфии ҳудро расонд, ки ба шарафи модари Амир Темур—Тегинабегим сохта шуда буд. Қаср чандин маротиба вайрон шуд, пардоздиҳии он хароб гашт. Вале бо вуҷуди он шаҳомати ҳудро нигоҳ дошт қасри мазкур. Ва он то даврони мо ҳам расида омад. Алҳол баландии манорахои он 38 метр боқӣ мондааанд. Нақшу нигори қадимаи он ҳам шакли аввалаи ҳудро нигоҳ доштааанду аз абадӣ будани қасри Оқсарой гувоҳӣ медиҳад.

Мувофиқи қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон «Дар бораи тайёрӣ ба ҷашни 2700-солагии Шаҳрисабз» алҳол дар шаҳри мазкур корҳои доманадор оиди ободкунӣ ва сабзу хуррамгардонӣ ва таҷдид ба иҷро расонда мешаванд. Барои таҷдиди ёдгориҳои таъриҳии Шаҳрисабз ҳукумати ҷумҳурият 980 миллион сӯм ҷудо кард. Аз он 380 миллион сӯмаш барои барқароркунӣ ва ободонии маҷмӯи Оқсарой харҷ мегардад.

Зикр бояд намуд, ки Оқсарой ёдгории нодири садаи Х1У ба ҳисоб меравад, дар гузаштаи на он қадар дур ба ҳоли ҳуд партофта шуда буду танҳо дар солҳои истиқлолияти Ӯзбекистон эҳё мегардад. Ва ҳуфтаҳои саввари давлатамон дар ин бобат, ки қасри мазкур бо шаҳомат ва зебогии ҳуд то ҳол инсонро лол гардондааст ва анъаноти меъмории қадима то ҳол дар воҳаи Қашқадарё зинда аст, гувоҳ аз диққату эътибори доимии давлатамон нисбати ёдгориҳои бузурги гузашта мебошад.

Ҳоли ҳозир устоёни моҳири бухорогӣ корҳои азнавбарқароркунӣ ва таҷдидро дар майдони қаср, ҳамчунин ороиҳои айвони назди майдони мазкур ба иҷро мерасонанд. Тамоми саъю кӯшиш ба он нигаронда шудааст, то ёдгории бузурге, ки дар саросари ҷаҳон машҳур аст, бо тамоми шаҳоматаш нигоҳ дошта, умри қаср боз тӯлонитар гардад.

Б.МАНСУРОВ,
А.ТАЙПАТОВ,
мухбирони ӮзА.

Дар бораи мулоқоти ғайрирасмии сарони давлатҳо-иштирокдори Ҳамкории Осиёи Марказӣ

6-7 июли соли 2002 дар шаҳри Оқтов (Қазоқистон) мулоқоти ғайрирасмии сарони давлатҳо-иштирокдори ташкилоти «Ҳамкории Осиёи Марказӣ» ба амал омад.

Дар рафти вохӯрӣ ҷонибҳо муаммоҳои амнияти ва муҳтадиливу дар минтақаи Осиёи Марказӣ, масъалаҳои вусъат додани ҳамкориро дар соҳаи ислоҳоти иқтисодиёт, рушди соҳибкории хурду миёна, пешмадҳои ҳамкорӣ ва рушди равобитро байни парлумонҳои мамолики ҳамкории Осиёи Марказӣ мавриди муҳокима қарор доданд.

Ба ҷуз ин, сарони давлатҳо - иштирокдори Ҳамкории Осиёи Марказӣ (ҲОМ) рафти ба рӯи ҳоб баровардани аҳду паймонеро, ки ҳангоми саммити шаҳри Алмати 28 феврали соли 2002 ҳосил гардида буд, аз он ҷумла масъалаҳои амиқ гардондани ҳамкории иқтисодӣ, инвентаризатсияи заминаи шартномавиву ҳуқуқиро баррасӣ карданд.

Ҳангоми баррасии масъалаи амният дар минтақа сарони давлатҳо оиди вазъияти Афғонистон мубодилаи афкор намуданд.

Ҷонибҳо пурзӯр кардани саъю кӯшиши мушторакро дар бобати мубориза ба муқобили экстремизм, зӯҳур ёфтани радикализм ва фанатизми динӣ маъкул донистанд.

Сарони давлатҳо ҳамчунин масъалаҳои ҳамкории тиҷоративу иқтисодӣ, рушди соҳибкории хурду миёна ва ҷалб сохтани сармояҳои хориҷиро ба иқтисодиёти мамлакатҳои ҲОМ муҳокима намуданд.

Ҷонибҳо таклифи пурзӯр кардани ҳамкории байнипарлумонии давлатҳои ҲОМ-ро ба миён гузоштанд.

Вохӯрӣ дар муҳити дӯстӣ ва рӯҳбаландӣ гузашт.

ОИ «Ҷаҳон».

Хирмани бошуқӯҳи ғаллакорони Тошканд

Ғаллакорони вилояти Тошканд низ фармоиши давлатии ғаллатайёркуниро ба иҷро расонданд.

Ба анборҳои қабул беш аз 267 ҳазор тонна ғалла супурда шуда, аз ҳар гектар ба ҳисоби миёна 44 сентнерӣ ҳосил ба даст омад. Ва ин нисбати се соли пештара аз ҳар гектар 15 сентнерӣ зиёд аст.

Азбаски аз сари мавсим ба маврака тайёрии пухта дида, тамоми комбайнҳо ва дигар воситаҳои техникӣ сари вақт омода гардид, фармоиши давлатӣ дар тӯли 20 рӯз иҷро шуд. Ҳосилноки аз ҳар гектар дар хоҷагиҳо ва ноҳияҳо пайваста зиёд мегардад. Дар ин бобат дар баъзе хоҷагиҳои ноҳияҳои Юқори Чирчиқ, Янгийӯл, Пскент ва Паркент аз ҳар гектар бардоштани 60-65 сентнерӣ ғалла гувоҳӣ медиҳад.

Нақша иҷро гардида бошад ҳам, маъракаи дарав ягон дақиқа суст намегардад. Дар ғаллазор ба миқдори зиёд техника ба ҷамъоварии ҳосил шуғл меварзад. Чунки дар саҳро ҳанӯз ҳосил зиёд асту барои ишғоли марраи баланд асосии муҳим мебошад.

(Хабарнигори мо).

Роҳи равони хоҷагӣ

Хоҷагии ширкатии «Олтин водий»-и ноҳияи Турақӯрғони вилояти Намангон баъди бартараф кардани як қатор душвориҳо ба роҳи ҳамвори пешрафт баромад. Алҳол ҳамчун хоҷагии номдори ноҳия ба забон гирифта мешавад. Чунки дараҷаи даромаднокӣ дар ин ҷо баланд мегардад. Масалан, соли 2001-ум 324 миллион сӯм даромад ба даст омад, ки 60 миллион сӯмаш соф мебошад.

Натиҷаҳои соли 2002 ҳам бад нест. 25 тонна пилла супурда шуд. Аз ҳар яки 200 гектар ба ҳисоби миёна 61 сентнерӣ ғалла ба даст омад. Даромад аз ғалла ба 430 миллион сӯм баробар гардид. Дар ин бобат саҳми фермерон Содиқҷон Темиров, Абдумӯъмин Ғаффоров калон аст, ки аз ҳар гектар 81 сентнерӣ ҳосил бардоштаанд.

Ба 40 гектар майдони аз ғалла холишуда аллакай зироати мобайнӣ коштанд. Ба 433 гектар ҷуворимакка коштанд ва аз ҳар гектари он низ 40 сентнерӣ ҳосил бардошта, даромаднокиро нисбати ҳар як гектар боз ҳам зиёд кардаанд.

Нашъунамои ниҳолҳои 510 гектар пахтазор ҳам хуб асту меҳнаткашони хоҷагӣ аз ҳар гектари он 45 сентнерӣ ҳосил бардоштаанд, ки нисбати нақша қариб нӯҳ сентнерӣ зиёд аст. Алҳол пахта саросар гул карда, 3-4-тогӣ кӯсак ҳам ҳосил гардидаст.

Дар хоҷагӣ ба ғайр аз ҳаракати фермерӣ ба иҷора додани замин ҳам ба ҳукми анъана медарояд. 83 пудратчӣ ғалла рӯёнда, ба натиҷаи баланд муваффақ гардиданд. 270 иҷорачӣ бошад, пахтазорро дар пойгоҳи талаби қоидаҳои агротехникӣ парвариш менамоянд. Дар ҳамаи 14 бошишгоҳи саҳроӣ кулли шароит барои истироҳат фароҳам оварда шудааст аз имконияти 14 трактор моҳирона истифода мебаранд.

Дар суратҳо: 1. Сарҳосилот **Х.Усубалиев** ва сарпудратчии хоҷагӣ **В.Собиров**. **2.** Раиси раёсати хоҷагии ширкатӣ **Убайдулло Абдуллоев**. **3.** Коркарди байни қаторҳои пахта дар саҳрои иҷорачӣ **Турсуной Ҳамроқулова**.

Матн ва суратҳои Турғунбек МАҲҚАМОВ.

✦ Шарҳи рӯзнома ✦

Танҳо таҳайёри ном нест

Ҳафтаи гузашта Фармонҳои Президенти Ҷумҳурияти Узбекистон «Дар бораи такмил додани идораи саноати сабуки ҷумҳурият» ва «Дар бораи такмил додани соҳаи матбуот ва иттилоот» дар саҳифаҳои матбуот рӯи чопро дид. Ва то чӣ андоза муҳим будани ҳуҷҷатҳои мазкурро аз номашон ҳам пай бурдан душвор нест ва ҳамагон хуб медонанд, саноати сабук ва матбуоту иттилоот барои мамлакатамон чӣ гуна аҳамияти калон доранд, ҳоҷат ба сухан рондан ҳам нест. Чунки ҳар кадоми онро дар ҳар қадам ҳис мекунем, аз маҳсули дасти кормандони ин соҳаҳо бештар бархурдор ҳастем. Вале танҳо ҳаминро гуфтан лозим аст, ки бо фармонҳои мазкур ба куллӣ такмил додани ин соҳаҳо ба забон гирифта шудааст ва аз он танҳо таҳайёри ном гуфта хулоса бардоштан хатои маҳз мебуд. Барои он ки танҳо таҳайёри ном набудани ташкилотҳои соҳаи мазкурро исбот карда диҳем, лозим меояд, ки ҳар ду фармонро дар алоҳидагӣ шарҳ бидиҳем.

Аввало дар бораи саноати сабук ҳарф занем. Хуб медонем, ки саноати сабук алҳол яке аз соҳаҳои замонавие мебошад, ки бештар ба содирот рӯ овардааст. Кормандони соҳа барои ҳалқ молҳои истеъмолӣ мебароранд, миқдори зиёди одамонро бо шуғл фаро гирондааанд. Дар айни замон фаъолияти ин соҳа маҳз ба рушди дигар соҳаҳои хоҷагии халқ алоқамандиаи бевосита дорад. Аз ин рӯ, дар соҳаи мазкур босуръат амалӣ гардондани ислоҳот ба дигар соҳаҳо низ таъсири бевосита мерасонад.

Масалан, соли 1999 сарвари давлатамон дар назди коркунони соҳа вазифаи масъулиятнок-вусъат додани ҳаҷми азнавкоркарди нахи пахта, то ба 50 фоиз расондани онро нисбати ҳаҷми умумии пахтае, ки дар ҷумҳурият истеҳсол мегардад, баланд бардоштани нерӯи содиротии маҳсулоти бофандагии ҷумҳурият ба 120 миллион доллар дар соли 2000 ва ба 500 миллион доллар дар соли 2005 пеш гузоштанд. Ва амалӣ гардондани ин вазифаи мазкур ба зиммаи Ассотсиатсияи «Узбекенгилсаноат» масъулияти калонро гузошту пеш аз ҳама талаб кард, ки ба техника ва технологияи замонавии пешқадам бештар роҳ кушояд. Чунки дар бозори ҷаҳонӣ ба рақобат тоб овардан алҳол вазифаи ниҳоят нозук аст. Аз ин рӯ ба сохтмони корхонаҳои замонавии соҳа, овардани технологияи замонавии хориҷа диққату эътибор пурзӯр гардид. Бисёр корхонаҳои муштарак бо иштироки сармояҳои хориҷӣ сохта шуданд ва ба онҳо корхонаҳои муштараки «Чиноз тӯқимачӣ», «Оқсарой тӯқимачӣ», «Кабул Фарғона кампани» ва ғайраро мисол карда нишон додан мумкин аст.

Алқисса, дар соҳа имконияти васеъ дар бобати вусъат додани истеҳсолот фароҳам омад. Азбаски Ассотсиатсияи «Узбекенгилсаноат» асосан ташкилоти давлатӣ буд, бештар фармоиши давлатиро иҷро мекард, вазифаи худро дар марҳалаи оғозии ислоҳоти соҳа бомуваффақият иҷро намуд. Акнун лозим омад, ки мувофиқи талаби иқтисоди бозаргонӣ кор ба роҳ монда шавад ва аз ин рӯ Ассотсиатсия мувофиқи фармони Президент аз 1 июли соли кунун ба Ширкати давлативу саҳҳомии «Узбекенгилсаноат» табдил дода шуд. Дар ин ҷо лозим меояд, ки диққату эътибор ба ду калима «саҳҳомӣ» ва «ширкат» нигаронда шавад. Пештар ассотсиатсия фаъолияти корхонаҳоеро идора мекард, ки ба таркибаш шомил буданду тамоми активҳои онҳо дар дасти давлат қарор доштанд. Акнун ҳангоми ба вуҷуд овардани маблағи оиннамавӣ як қисми он дар «Узбекенгилсаноат» монда, боқимонда ба ихтиёри корхонаҳои соҳа мегузаранд.

Ва он дар бобати таъмин кардани мустақилкории корхонаҳо нақши калоне мебозад пеш аз ҳама ба амиқгардонии муносибатҳои бозаргонӣ ва фароҳам овардани шароити мусоид бахри рушду такмил додани низоми идора нигаронда шудааст.

Дар Фармон вазифаҳои ширкати нав возеҳу равшан баён шудааанд ва онҳо бо назардошти фатҳи қуллаи нав—соли 2005 ба 650 миллион доллар расондани содироти маҳсулоти бофандагии соҳа муайян гаштаанд. Аз он ҷумла, ҷалб сохтани сармояҳои хориҷӣ вазифаи умда баён гардидааст. Ва он маъноӣ ба ҳудуди ҷумҳурият овардани техника ва технологияи пешқадам ва бо ҳамин тайёр кардани маҳсулоти ба рақобат тобовар дар бозори ҷаҳониро ифода месозад.

Дар фармон дар сатри алоҳида ба як чиз диққату эътибори махсус нигаронда шудааст. Он ҳам бошад азхудкунии истеҳсолоти қисму узвҳои комплектшаванда ва ашёи хоми соҳа мебошад, ки то ҳоли ҳозир ба ҳудуди ҷумҳурият оварда мешавад. Ҳол он ки дар ҷумҳурият дар ин бобат имкониятҳои калон мавҷуданд ва танҳо баробари ташаббусу ҷустуҷӯ, азму хоҳиш зоҳир кардан, ба назар гирифтани талаби бозорҳои дохилаву берунаи ҳамаи ин муаммоҳоро бемалол ҳаллу фасл кардан мумкин аст. Дар он сурат бешак маҳсулот хушсифат, арзон, харидоргир гардида, дар бозори истеъмолӣ харидорони зиёди худро пайдо мекунад.

Яъне мақсад аз қабули фармони мазкур таъминкунии истеҳсоли молҳои баландсифати истеъмолист, ки ба сокинони ҷумҳурият ниёзмандиаи калон доранд.

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Узбекистон «Дар бораи такмил додани идораи соҳаи матбуот ва иттилоот» ҳам маъноӣ таҳиф додани номи Кумитаи давлатии матбуот, амволдорро надорад. Дар замири он маъноӣ пурратар қонеъ гардондани талаби аҳолии мамлакат, мадад расондан ба рушди васеи воситаҳои ахбори оммавӣ, кори ноширӣ ва матбаагӣ, ба вуҷуд овардани бозори замонавии хизматрасонии иттилоотӣ хобидааст.

Алҳол бечунучаро иҷро гардидани ҳуқуқҳои конститусионӣ ва мустақилонаи воситаҳои ахбори оммавӣ, таъмини кафолат ба озодии сухан ва матбуот, пурратар қонеъ гардондани талаби аҳолӣ ба воситаҳои ахбори оммавӣ, кори ношириву матбаагӣ, баланд бардоштани сатҳи маълумотгирӣ, маънавӣ ва фарҳанги аҳолӣ, пеш аз ҳама ҷавонон, паҳн кардани нашрияҳои даврӣ, риояи қонунгузорӣ, таъмини ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои шаҳрвандон, шахсони ҳуқуқи ҷумҳурият дар соҳаи истеҳсол, паҳн кардан ва бархурдор будан аз иттилоот ва ғайра вазифаҳои муҳим буда, барои амалӣ гардондани онҳо Оҷонсии Узбекистон оид ба матбуот ва иттилоот даъват гардидааст муҳим ба ҳисоб мерасад. Аз ин рӯ, Кумитаи давлатии матбуоти Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ба Оҷонсии Қароқалпоқистон оид ба матбуот ва иттилоот, раёсатҳои ҳудудӣ оид ба матбуоти назди ҳокимиятҳои вилоятҳо ба раёсати ҳудудӣ оид ба матбуот ва иттилоот табдил меёбанд. Дар назди ҳокимияти шаҳри Тошканд раёсати ҳудудӣ оид ба матбуот ва иттилоот созмон дода мешавад, ки сохтори нав ба ҳисоб меравад.

Амалӣ гардондани сензура, фаъолияти таҳрирӣ, манъкунӣ ва дигар шаклҳои дахолати ғайриқонунӣ ба фаъолияти воситаҳои ахбори оммавӣ аз тарафи Оҷонсии Узбекистон оид ба матбуот ва иттилоот роҳ гузошта намешавад ва он дар бобати мустақилкории воситаҳои ахбори оммавӣ аҳамияти калон дорад.

Алқисса, ҳарду фармон дар пойгоҳи талабҳои иқтисоди бозаргонӣ таҳия гардида, пеш аз ҳама барои мустақилкории соҳаҳо нигаронда шудааасту бешак натиҷаҳои хуби худро хоҳад бахшид...

НАВИГАРИҲОИ ВИЛОЯТИ НАМАНГОН

Парвариш дар авҷ

ЧУСТ. Дар қатори ғалладаравӣ пахтакорони ноҳия парвариши ниҳолҳои пахтаро низ авҷ мегиронанд. Парвариши пахта алалхусус дар хоҷагии ширкатии «Каркидон» намунавӣ ба роҳ монда шудааст. Дар хоҷагии номбурда 755 гектар пахтазор буда, аз он дар 250 гектар замин пунбадона ба зери пардаи сунъӣ кишта шудааст. Ҳамаи майдонҳои пахта ба 45 нафар паймонкорон таҳсим гардидааст. Ҳоло ягонакунии ғӯза ба охир расида, коркарди дуюм идома дорад. Дар иҷрои ин корҳо саҳми механизатором Тоштемир Умрзоқов, Маҳмудҷон Ёндошев, Роҳаталӣ Икромов, Холмурод Сатимов калон аст. Имрӯзҳо дар ниҳолҳои пахта миқдори гулу шона ва кӯрак рӯз то рӯз меафзояд.

Меҳнаткашони хоҷагӣ соли равон барои фурӯхтани 2200 тонна пахта камари ҳимматро маҳкам бастааанд.

Хиёбони нав

НАМАНГОН. Маркази шаҳр сол то сол ободу зебо мегардад. Чанде пеш дар ҳудуди факултаи ҳуқуқшиносии Донишгоҳи давлатии Намангон ва назди бинои Кенгаши вилоятии Ҳизби халқӣ-демократии Ӯзбекистон хиёбони бошукӯҳу босалобат бунёд гардид. Дар дохили он Маркази Конституция ташкил ёфт. Хиёбони нав низ ба шарафи ин Қонуни Асосии давлатамон номи Майдони Конституцияро гирифтааст. Дар майдон гулзор, чароғҳои ҳарранга ва дар маркази он фаввораи 15 метраи бо чароғҳои сершумор ороёфта бунёд гардидааст. Барои бунёди хиёбони нав ҷамъ 277 миллион сӯм маблағ харҷ гардид.

Хиёбони навро бинокорони корхонаҳои сохтмонии «Ободонии Намангон», «Намангонсохтмон», «Ӯзэлектромонтаж», «Кабудизоркунии Намангон» ва даҳҳо корхонаву фирмаҳои хурд дар муддати кӯтоҳтарин барпо намудааанд.

А.НУРИДДИНОВ.

Таърихи роҳҳои парвоз

Орзуи инсон, ки ҳамеша аз қадим парвоз кардан буд, имрӯз ҳеҷ воқеаи ҳайратзое намебошад. Зеро аз аввалин парвозҳои лаҳзавӣ низ ба қариби сад сол пур мешавад.

Бародарон Уилбер ва Орвилл Райтҳо аввалин «пилотҳои» ҷаҳон буданд, ки соли 1903 бо самолёти худсохти худ 59 сония дар парвоз буданд.

.. Ва ин парвоз нахустин ҳаракатҳое буд, ки инсон ба орзуи худ пардозад...

Агар аниқтар ба решаҳои таърихи парвози механикӣ назар андозем, мебинем, ки соли 1881 ихтироъкори рус Александр Можайский муваффақ шуд, ки «снаряди парвоз»-ро ихтироъ намуд, ки пас аз ду сол асли онро сохтаанд.

Дар аввали қарни XX конструкторони Русия ва ҷаҳон Н.Жуковский, А.Можайский, К.Сиолковский, К.Адера, О.Лилентал барои умуман ба вуҷуд омадани дастгоҳҳои парвоз—аэропланҳо саҳми хеле назаргире гузоштаанд. Ва аз ин рӯ маҳз конструкторони Русия барои ба вуҷуд омадани дастгоҳҳои парвозкунанда, ки баъд ба соҳаи муҳими мусофиркашиву боркашӣ ва стратегӣ табдил ёфт, заминаҳои мусоид ва муҳим гузоштаанд.

Дар сафоратҳонаи Русия дар Тошканд бо ташаббуси намояндагии «Росзарубежсентр», авиакомпанияҳои «Аэрофлот», «Трансаэро» ва «Домодедовские авиалинии», намояндагии «Рособоронэкспорт» намоиши аксҳои таърихи аэрофлоти Русия ва Иттиҳоди Шӯравӣ гузошта шуданд, ки «90 солагии Флоти ҳавоии Русия—марҳалаҳои роҳҳои бузург» номгузорӣ шуда буд. Дар он анқариб панҷоҳ акси сиёҳу сафед аз таърихи авиатсия, ки даврҳои сахту нармро аз сар гузаронда, то ба ин марҳалаи тараққиёт расидааст, ба тамошо гузошта шуда, лаҳзаҳои хеле нодиру мутаассирро ба ёд меоранд.

Он аксҳое, ки дар сафоратхона барои бинандагон гузошта буданд, нахустин чунин намоиш буд, ки минбаъд он бо баъзе иловаҳо аз таърихи авиатсияи Ӯзбекистон дар корхонаву муассисаҳову масканҳои таълимии ҷумҳурӣ, ки бо ин соҳа иртибот доранд, барои аҳли он муассисот ба тамошо бурда, гузошта хоҳанд шуд. Яъне ин намоишгоҳ танҳо оғози ин кор буд.

Ш.ЗАЙНИДДИНОВ, Т.ИКРОМОВ.

✡ 14-июл Иди миллии Фаронса ✡

Макони олимони минтақа

Корҳое, ки ҳоло Пажӯҳишгоҳи осиёимиёнашиносии Фаронса дар минтақа анҷом медиҳад, амри муҳол аст, ки кадоме аз муассисаҳои илмии минтақа ӯҳда карда тавонад.

Албатта дар бобати ин институт бехтар аз директори он, доктори илми таърих, профессор Винсент ФУРНЁ касе гуфта наметавонад.

—Аз таърих ва оғози кори Институти осиёимиёнашиносии Фаронса чанд сухан гӯед, зеро он барои хонандагони «Овози тоҷик» ҷолиб хоҳад буд...

—Ҳангоме ки соли 1982 дар Кобул чунин як институти мо бино ба вазъияти сиёсӣ баста шуд, дар ин минтақа мо дигар чунин муассисаи илмиро соҳиб набудем. Ва Вазорати корҳои хориҷии Фаронса, ки институт марбути он аст, бо олимон машварат намуда, ба хулосае омаданд, ки дар Тошканд ин муассисаи илмӣ созмон дода шавад. Ва соли 1992 ин институт ба фаъолият оғоз намуд, ки ҳоло даҳ сол пур мешавад.

Имрӯз ин ягона чунин институти Фаронса аст, ки дар Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил кор мекунад ва аз ин гуна муассиса дар сӣ мамлакати ҷаҳон созмон дода шудааст, ки аввалин чунин марказҳо пеш аз ҷанги дуюми ҷаҳон ба фаъолият сар карда буданд.

Аксари чунин институтҳои мо дар кишварҳои исломӣ фаъолият мебаранд, зеро пажӯҳишгоҳ ба илми шарқшиносӣ эътибори зиёд медиҳад. Аз ҷумла институтҳои ҳамтои мо дар Миср, Эрон, Туркия ва Сурия нуфузи калон ва имконияти зиёд доранд.

—Имконот ва нақшаҳои илмии Шумо дар ин институт чӣ гуна аст?

—Ҳоло дар институти мо бошад аз даҳ ҳазор адад китоби илмӣ оварда шудааст. Онҳо дар соҳаҳои илмӣ ҷамъ оварда шудааст. Онҳо дар соҳаҳои шарқшиносии адабиёт, археология, этнография, фолклор, миниатюра китобҳои нодир ба ҳисоб мераванд.

Соле ду дафъа бо номи «Дафтарҳои Осиёи Марказӣ» мақоллаи илмӣ ба чоп мерасонем, ки муаллифони он на танҳо аз ҷумҳуриҳои минтақа, балки аз соири кишварҳои ҷаҳон мебошад. Дар он саратарин мақолоти илмӣ ба забони фаронсавӣ чоп мегардад.

Тақрибан ҳар сол ба ин маркази илмӣ то 25 нафар олими урупоӣ меояд, ки аз ин боис ҳам он на танҳо барои олимони Фаронса ва минтақаҳои Осиёи Марказӣ, балки барои дигарон низ макони пажӯҳиш ва омӯзиш гаштааст. Ва онҳое, ки ба институти мо меоянд, на ҳамаашон забони фаронсавиро медонанд.

Бист сол қабл аз ин дар Фаронса ҳамагӣ се нафар доир ба Осиёи Марказӣ кори илмӣ доштем — ман ва хонумам, профессор Катрин Фурнё-Пужол ва як нафари дигар. Хонуми ман, ки Институти забонҳои Шарқ ва тамаддунро дар бахши форсӣ, арабӣ, русӣ хатм намудааст, ҳоло аз таърихи Осиёи Марказӣ дарс мегӯяд. Имрӯз бошад, хусусан аз ҷумла олимони ҷавони фаронсавӣ соле даҳҳо нафар ба ин муассисаи илмӣ меоянд ва ин минтақаро меомӯзанд ва корҳои илмии худро дар ин замина анҷом медиҳанд.

—Оё мавзӯи илмии Шумо бо минтақаи Осиёи Марказӣ робита дорад?

—Бале, тавре ки арз кардам, ман низ аз мутахассисони ин минтақа мебошам ва рисолаи илмиам низ ба сохти обёрии ин минтақа (Хуросону Мовароуннаҳр) дар қарнҳои XYI-XIX бахшида шудааст. Аз тадқиқотам донистам, ки дар ин минтақа обёрии замину аҳолӣ омили хеле муҳим будааст. Ва бояд бигӯям, ки то ман ҳам ин мавзӯъ омӯхта шудааст, аммо ман онро аз ҷанбаи таърихӣ омӯхтаам, ки ҳамкасбонам бошад, онро аз лиҳози техникӣ ва муҳандисӣ тадқиқ нашудааанд халос.

—Имрӯз институт сари чӣ корҳое фаъолият пеш мебарад ва чӣ нақшаҳое дорад?

—Бо мақсади пиёда намудани нақшаҳои илмӣ барномаҳои гуногуни махсус таҳия гаштааст, ки барои олимони минтақа ва Урупо имконияти баробар медиҳад. Фаразан, ҳамин чанд моҳ пеш луғати ӯзбекӣ-фаронсавӣ (15 ҳазор калима) аз чоп баромад. Ҳоло луғати тоҷикӣ-фаронсавӣ (18 ҳазор калима) ба чоп омода мегардад, ки онро профессор Шокир Мухтор ва Худойқул Иброҳимов тартиб медиҳанд.

Соле 4-5 маротиба сӯҳбати «мизи мудаввар» барпо менамоем ва тибқи ин мақлисҳои илмӣ дар Фаронса коллексияи корҳои илмӣ ба чоп мерасад.

Умуман марказҳои илмӣ ва осори китобхонаҳои Тошканд ва дигар марказҳои ҷумҳуриҳои минтақа барои урупоиён ҷолиб аст, чунки ин дарвозаҳо барои онҳо ба тозагӣ боз гардид, ки аз ин боис таваҷҷуҳ ба ин минтақа зиёд мебошад.

—Азбаски сӯҳбати мо дар арафаи ҷашни иди миллии Фаронса сурат мегирад, Шумо чун таърихшинос аҳамияти шикасти қасри Бастилияро соли 1789 барои ҷамъият ва таърихи мамлакат чӣ гуна арзёбӣ мекунед?

—Ба шарофати ин инқилоб шиори «Озодӣ, баробарӣ, бародарӣ» дар мамлакат роиҷ шуд ва он ба шиори умумимиллӣ табдил ёфт. Ин ҳарфҳо ҳоло беш аз 200 сол бо мост. Ҳамин омилҳо буд, ки мо имрӯз дар ин ҷо ҳузур дорем.

Сӯҳбаторо Тоҷибой ИКРОМОВ.

Хабарҳо аз Сӯх

Ҳусни Сӯх–ҳусни ману шумост

Дар мактаби рақами 3 ҷамъомади фаъолони ҷамоаи шаҳрвандони маҳаллаи Қалъа бо якҷоягии директору ҷонишинони директори мактабҳо доир гардид. Дар он ҳокими ноҳияи Сӯх Ҳокимҷон Сайфиддинов баромад кард. Ӯ баромади хешро аз моҳияти нутқи Президенти ҷумҳурӣ И.А.Каримов дар назди фаъолони вилояти Навоӣ оиди ноҳия бо мисолҳои мушаххас баён намуд. Ҳоким андешаашро бахри рушди Сӯх бо фикри Президент таквият дод. Сипас, мудири шӯъбаи таълими халқ Х.Сӯфиев, директори мактаби рақами сеюм М.Муззаффаров, раиси ҷамоаи шаҳрвандони маҳаллаи Қалъа Б.Тӯрабеков бахри ободии мактабҳою диёри Сӯх дилсӯзона ҳарф заданд.

Дар хотима ҳокими ноҳия ба яке аз ободгари мактабу деҳаи Қалъа Бобо Аёсов тоҳию ҷома пӯшонд. Баъд табъи ҳозиронро дастаи ҳаваскорони мактаби рақами 3-юму кӯдакистони «Дилшод» бо рақсу сурудҳои дилошӯб шод карданд.

Анҷумани «Хатмкунанда – 2002»

Бори нахуст дар мактаби рақами 3 анҷумани «Хатмкунанда-2002» -и хатмкунандагони мактабҳои ноҳия шуда гузашт. Навниҳолони нахустини боғи истиқлол, ки пас аз 11 соли расо бор оварданд, ба ин рӯзи муборак онҳоро ҳокими ноҳияи Сӯх Ҳокимҷон Сайфиддинов, мудири шӯъбаи таълими халқ Ҳакимҷон Сӯфиев, директори мактаби рақами 9 Назирҷон Қосимов, раиси маҳаллаи Девайрон Хурсандбек Ҳомидов шодбошӣ намуданд. Хатмкунандаи мактаби рақами 3 Шӯҳратҷон Исмоилов ҳамагонро бовар кунонданд, ки фарзандони шоистаи Сӯх шуда, ба аҳли диёр хизмат мекунанд. Хатмкунандагон бо як овоз ба аҳли Сӯхмарз Мурочиатнома қабул карданд, ки онро хатмкунанда Тоҷинисо Одилова хонда дод. Мурочиатномаи анҷумани «Хатмкунанда-2002»-ро ҳама бо хушнудӣ пазируфтанд.

Дар охир хатмкунандагони фаъоли мактабҳо тӯҳфаҳои хотиравӣ гирифтанд. Анҷумани «Хатмкунанда-2002»-ро ҷонишини ҳокими ноҳия С. Нарзиддинов ҷамъбаст намуд.

Аз тармим мебарояд

Имрӯзҳо дар мактаби рақами 4 омӯзгорону хонандагон барои хушсифат аз тармим баровардани мактаб мекӯшанд. Аз гуфтаи директори мактаб Зоҳирҷон Кимсанов дар ин маъракаи муҳим омӯзгорон Солеҳ Аҳмадҷонов, Ғофурҷон Қамбаров, Иброҳимҷон Норов, Зумрад Ашуралиева, Субҳиддин Ашуралиев, Шоҳида Холдорова, Ҳабиб Олимов, Холбой Холов, Валиҷон Абсаидов намунаи ибратанд. Барои тармим фермерони маҳаллаи поёни Сариқанда Р.Қурбонов, М.Бахраев, тадбиргарон К.Ғоибназаров, Н.Аҳмедов, А.Усмоновҳо ҳиссагузорӣ мекунанд. Дере нагузашта мактаб пурра ба соли нави таҳсил омода мегардад.

Содиқҷон ТОҲИРОВ, муҳаррири рӯзномаи «Садои Сӯх».

Эҷдо ба ҷашни 2500-солагии Истаравшан

Абӯбакри Шиблӣ ва Кайковус

Шиблӣ. Номи яке аз гузарҳои қадима дар Тошканд, воқеъ дар ҳудуди осоишгоҳи ба номи академик Семашко.

Шивлӣ. Номи яке аз мағозаҳои калони маҳаллаи Бодомзор, дар рӯ ба рӯи собиқ Намоишгоҳи комёбиҳои хоҷагии халқи Ӯзбекистон.

(Аз мушоҳидаҳои муаллифи ин мақола).

Гарданаи Шиблӣ. Номи яке аз ағбаҳои кӯҳистони Озарбойҷон.

(Саидрасули Мӯсавӣ, сафири Эрон).

Абӯбакр-ал-Шиблӣ. Навиштае сабт дар як мақбарае дар Бағдод, ки зоирин дар қатори қабри Имоми Аъзам ин марқади муборакро низ зиёрат мекунанд...

(Ҳоҷӣ Зуҳуриддин Юсуфов, доктори илми кимё).

Шиблӣ-Абӯбакр Дулаф ибни Ҷаҳдар Шиблии Хуросонӣ (861-946), орифи машҳури асри Х, яке аз шайхони бузурги аҳли тасаввуф.

Аз қисмати «Тавзеҳот»-и «Қобуснома», ки Мирзо Муллоаҳмадов с.1979 аз нашриёти «Маориф» ба табъ расонид.

Ҳикоят

Шунидам, ки рӯзе Шиблӣ дар масҷиде рафт, ки ду рақъат намоз кунад ва замоне биёсояд. Дар масҷид кӯдакони дабиристон буданд. Вақти нон хӯрдани кӯдакон буд. Нон ҳамехӯрданд. Ба иттифоқ ду кӯдак наздики Шиблӣ нишаста буданд. Яке писари тавонгаре буд ва дигар писари дарвеше. Дар занбили (сабат, халтача) он дарвешзода нонӣ хушк. Тавонгарзода ҳалво ҳамехӯрду дарвешзода аз ӯ ҳамехост. Ӯро гуфт:

— Агар мехоҳӣ, ки туро ҳалво диҳам, саги ман бош. Ин кӯдак гуфт:

— Ман саги туам.

Тавонгарзода гуфт:

— Бонги саг кун.

Он дарвешзодаи бечора дуто шуду бонги саг ҳамекард то пораи ҳалво бад-ӯ дод. Шиблӣ дар эшон назора ҳамекарду мегирист. Муридон пурсиданд, ки ба шайх чӣ афтод, ки гирён шудӣ. Гуфт:

— Нигоҳ кунед, ки тамаъ мардумро ба чӣ мерасонад. Агар чунин будӣ, ки он кӯдак ба нони тиҳии хеш қаноат кардӣ ва тамаи ҳалвои ӯ надоштӣ, ӯро саги ҳамчу худе набодистӣ будан. («Қобуснома»-и Кайковус Унсурулмаолӣ. Табъу нашри зикрёфта, саҳ.182).

Мансури Ҳаллоҷ ва Шиблӣ

Бузургонро бузургон зинда медоранд.

Шоири шаҳир, классики намоёни адабиёти тоҷик Абдураҳмони Ҷомӣ аз фалсафаи Ҳоҷа Убайдуллоҳ-Ҳоҷа Аҳрори Валӣ ба дарачае шодоб шуда аз он илҳом гирифтаанд, ки эшонро «Каъбаи мақсуд»-и хеш номид. Мир Алишери Навой варо «Қутби тариқат» хонд. Бобур Мирзо: «Пирам-Ҳазрати Убайдуллоҳ» — гуфтааст.

Ҳоҷа Аҳрори Валӣ (Ҳоҷа Убайдуллоҳ) муаллифи «Волидия», «Фикрат-ул-орифин», «Руқаъот», «Ҳурсия» (ё худ «Хавраия») барин асарҳоанд. Ба ҷуз аз кори таълиму тарвиҷи ислом байни мардум, он ҳазрат ҳамчунон ба корҳои бисёри хайрия: эъмори масоҷиду макотиб, имдод ба бекасу бечорагон камари ҳиммат бастаанд. Шогирдони беадад, толибилмон аз кӯмаҳҳои беамсоли моддию маънавии ҳазрати Ҳоҷа Убайдуллоҳ баҳравар буданд.

Бобур Мирзо бо ихлоси тамом, бо дасти мубораки хеш «Волидия»-и Ҳоҷа Убайдуллоҳро аз форсӣ ба ӯзбекӣ тарҷума намудаанд. Ва ин байт аз шоҳи олимақом—Бобур Мирзост:

Ҳоҷаи ҳоҷагон он Ҳоҷа Убайд,
Ходиму чокари Шиблийу Ҷунайд.

Инҷо барҳақ суоле пайдо мешавад: кист он Шиблӣ ва кист он Ҷунайд, ки ба Ҳоҷаи Ҳоҷагон (Ҳоҷа Аҳрори Валӣ) устод номида Бобур Мирзо.

Дар китоби «Мақомоти шоҳи Нақшбанд» муаллифи он Муҳаммад Боқир мегӯяд, ки ин китоб соли 1404 тибқи ривоёту ҳикоёт ва нақлҳои халифаҳои Ҳазрати Баҳоуддин-Алоуддини Аттор ва Ҳоҷа Муҳаммади Порсо рӯи коғаз омадааанд. (Пас асари мазкур дар асоси далелу бурҳон тасниф ёфт).

Ҳикоят

Рӯзе аз рӯзҳо ҳазрати Баҳоуддин ба сӯҳбати ҳазрати Саид Мири Кулол пазмон шуда, роҳи Насафро пеш гирифтанд. Пеш-пеши аспи ҳазрати Баҳоуддин аз чилави аспи эшон дошта дарвеш мерафт. Раҳорӯ ҳазрати Баҳоуддин аз тариқат ва сулуки хеш нақл намуда, номи мубораки бисёр машоихиро ба забон мегирифтанд. Ва гуфтанд, ки: ман ба мақоми Султон Боязиди Бастомӣ қуддиса сирруҳу сайр намудам, ба мақомоти Шайх Ҷунайд ва Шайх Шиблӣ, Шайх Мансур баромада низ, расидам. Ба мақомоте расидам, ки аз он муаззамтар ва бузургтар набудӣ. Маълумам шуд, ки ин боргоҳи Муҳаммад алайҳиссалом аст— густохӣ накардам, эҳтиромӣ он даргоҳ ба ҷой овардам.

Ин ҷо мурод аз Шайх Мансур, албатта, Мансури Ҳаллоҷ ҳоҳад буд, ки дар солҳои 858-922 зиста аз машоихини бузурги ислом, дар риштаи тасаввуф буд. Ӯ дар роҳи ишқи пок (ишқи Оллох) ба ошёни болотарин расид ва ниҳоят, ҳудро то ба дарачае дар камолот ёфт, ки гуфт: «Ан-ал ҳақ», яъне «ман — ҳақ» (худо), «вуҷуди ман — вуҷуди худост»,— гуфту ба вахдати вуҷуд раҳ кушод. Ҳамин даъво сари ӯро ба дор бурд...

Дар бобати «Ҳаллоҷ» нисба доштани вай мегӯянд, ки рӯзе назди ҳаллоҷе омад ва ба вай коре супориш дод. Чун ҳаллоҷ назди хеш пунбадонаи зиёд дошт ва гуфт, ки зиёд масруф аст ва барои рафтан аз кор имкон нест. Пас, Шайх Мансур амр дод то ӯ биравад ва кор саҳл ҳоҳад буд. Ӯ рафт ва баъди муддате омад, ки аз каромат ҳама пунбадона тайёр, ҳаллоҷӣ шуда...

Шайх Шиблӣ низ дар ибтидо аз шогирдон ва пайравони Мансури Ҳаллоҷ буд. Баъдан аз ӯ ҳудро канор мегирад ва ба назди Ҷунайди БаҒдодӣ меояд ва аз вай таълим мегирад.

Мавлоно Абдураҳмони Ҷомӣ дар «Нафаҳот-ул-унс» нисбати бисёр аз уламо ва фузало ва орифон маълумоти комил баён намудаанд. Бахшида ба Ҷунайд бобҳо ва таълиф ва тавсиф доранд. Аз шогирди Ҷунайд—Шиблӣ дар 50 саҳифаи «Нафаҳот-ул-унс» маълумот маврӯд. Ҳамчунон Мавлоно Ҷомӣ навиштаанд, ки Шиблӣ олим буд ва фиқҳия ва музаккир мачлис кардӣ, мазҳаби малик дошт».

Шиблӣ шогирди Ҷунайд ал-БаҒдодӣ буд. Гӯянд асли Ҷунайд аз Наҳованд мавлуд ва муншои вай БаҒдод аст. Мисли Шиблӣ, ки аволдаш аз Усрушана буда, худаш дар шаҳри Сомираи БаҒдод таваллуд ёфтааст.

Дар боби ҳаққи устодиро бар Шиблӣ соҳиб будани Мансури Ҳаллоҷ ва Ҷунайди БаҒдодӣ Фаридуддини Аттор гуфтааст:

Ҳикоят

Пас аз мачлиси Хайри Нассоҷ Шиблӣ ба хидмати Ҷунайд рафт ва гуфт:

—Чӣ кунам?

—Бирав, як сол кибрид (гӯгирд) фурӯшӣ кун.

Чунон кард. Чун як сол даромад, Ҷунайд гуфт:

—Дар ин кор шӯҳрат ва тичорат ҳаст. Бирав як сол даръюза (садақаталаб) бош, чунон ки ба чизе дигар машғул нагардӣ.

Чунон кард. То сари сол ҳамаи БаҒдодро гашт ва касе ӯро чизе надод. Боз омад ба назди Ҷунайд.

Ҷунайд гуфт:

—Акнун қимати ҳуд бидон, ки ту барои халқ ҳеҷ наярзӣ. Дил дар эшон мабанд ва эшонро ба ҳеҷ бармагир.

Пас аз он Ҷунайд гуфт:

Ҳанӯз дар ту чизе аз чоҳ мондааст. Бирав ва як сол гадоӣ кун.

Пас ҳар рӯз (Шиблӣ) гадоӣ мекард ва назди Ҷунайд мебурд ва ӯ он ҳамаро ба дарвешон медод ва шаб Шиблиро гурусна медошт...

Чун имонаш дуруст шуд, ҳолаташ ба он ҷо расид, ки остини ҳуд пур аз шакар мекард ва ҳар кучо кӯдаке медид, дар даҳонаш мениҳод, ки : «Бигӯ Оллоҳ». Баъд остини ҳуд пур аз дираму динор кард, ки «Ҳаркӣ як бор бигӯяд Оллоҳ даҳонашро пури зар мекунам!»

Пас аз он ғайрат дар ӯ чунбид ва ба теғе баркашид, ки : «Ҳар кӣ номи Оллоҳ бибарад, ба ин теғ сараш биандозам».

Гуфтанд:

Пеш аз ин шакар ва зар медодӣ, акнун сар меандозӣ?

Шиблӣ гуфт:

—Мепиндоштам, ки эшон ӯро аз сари маърифат ёд мекунад. Акнун маълум шуд, ки аз сари ғафлат ва одат мегӯянд. Ва ман раво намедорам, ки ӯро бар забони олуда ёд кунанд.

Ба ҳар кучо кӣ мерафт, номи Оллоҳ бар он ҷо накш мекард. То ногоҳ нахибе шунид, ки: **«то кай гирди исм мегардӣ? Агар марди толибӣ, қадам дар талаби соҳиби исм бардор»**.(1)

Ин сухан бар ҷони ӯ кор кард. Чунон ки якбора қарор ва ором аз ӯ рафт. Ишқ дар ӯ қувват гирифт ва шӯр ғолиб гашт, рафт ва ҳудро дар Дачла андохта ва дар оташ афканд ва аз сари кӯҳ фурӯ гардонид, аммо ҳеҷ кадом бар ӯ корагар нашуд. Он чунон пеш рафт, ки саранҷом дар бандаш кашиданд. Қавме пеши ӯ омаданд ва гуфтанд:

—Ин девона аст!

Ӯ гуфт:

—Ман дар чашми шумо девонаам ва шумо хушёр. Худованд девонагии ман ва хушёрии шуморо зиёдат кунад...

Пас, халифа кас фиристод, ки тааҳҳуди ӯро бикунанд. (Ӯро нигоҳубин намоянд). Омаданд ва ба ситам дар гулӯяш дору фуруд карданд. Шиблӣ ҳамегуфт:

—Худро ранҷа медоред, ки ин на он дардест, ки бо дору дармон пазирад.

❋❋❋❋❋

Бале, ин чунин дард набуд. Ин камоли ба ҳақ расидан буд, ки ишқи кӯи Ҳақ ӯро ҳуввaю ҳодирӣ, зӯру заковат ато карда. Байни мардум маъруф ва маҳбуб дошт. Байни машоихини сонӣ мӯътабар гардонд.

Байти зерини Ҳоҷа Баҳоуддини Нақшбанд магар ба ин шоҳид нест, ки ӯ осори Шиблиро ба ҳубӣ омӯхта ва азбар намуда буд. Магар ин ҳамон мазмун нест, ки дар боло ба наср зикраш рафт:

Ки то кай гӯри мардонро парастӣ,
Ба гирди кори мардум гардӣ, растӣ.

Ҳамчунон Мавлоно Ҳазрати Ҷомӣ овардааанд: Абдулло бинни Муҳаммад,маъруф ба Мурташӣ, ягонаи машоихи Ироқ аст ва оилаи эшон аз асҳоби Абдуҳафси Ҳаддод аст ва Ҷунайдро дида буд, гуфта: «Гуфтаанд, ки ачоиби БаҒдод се аст: заакаи Шиблӣ, нуқтаи Мурташӣ (ларзанда) ва ҳикоёти ҳулдӣ...Низ Ҷаъфар бинни Муҳаммад бинни Нусайр ул-Ҳулдӣ ул-Ҳаввоси БаҒдодӣ (ҳасирбоф) шогирди Ҷунайд ва Иброҳими Ҳаввос буд. Ӯ олим буда, бо улуми он тоифа ва соҳибҷамъи кутуб ва таворих ва ҳикоёт ва сайри машоих буда. Вай гуфт, ки дувист девон дорам аз он машоих ва ду ҳазор пири шиносам аз ин тоифа. Вай гуфт, ки аҷоиби Ироқ се чиз аст: Шатҳи Шиблӣ, нуқтаи Мурташӣ ва ҳикояти ман. (Ин ҷо «шатҳ», ҳамонанди шаттоҳ аст, ки дар тасаввуф гуфтани суханони мухолифи зоҳири шарҳ ва изҳори калимоти ба шариат мухолифбуда. Сухани густохона ва бешармона низ. Ва ин низ як далелест аз таъсири Мансури Ҳаллоҷ бар Шиблӣ менамояд. — **М.О**.

Абӯбакри Шиблӣ халифа, шогирд, ходимони зиёде дошт. Аксар аз эшон сӯфиёни машҳур ва маъруф будааанд. Ӯ 87 сол умр дида, дар бисёр шаҳрҳои Хуросону аъроб ва Миср ва Аҷам сафар намуда дар ривочи ислом, улуми диния ва тасаввуф саҳми боруз гузоштаст. Дар «Тазкират-ул-авлиё»-и Фаридаддини Аттор доир ба Шиблӣ афкори пурарзиш баён ёфтааанд.

Ҳикоят

Дар боби беморӣ ва вафоти Шиблӣ ходими ӯ Бӯкаири Диноварӣ овардааст: наздики вафоти ҳуд (Шиблӣ) гуфт: «Бар ман як дирам мазлама (беадолатӣ) аст. Ва чандин ҳазор дирам барои соҳиби он садаҷа додам ва ҳанӯз бар дили ман шуғле аз он гаронтар нест».

Ва ҳам Бӯкаир гӯяд, ки дар ин беморӣ гуфт, ки маро вузӯъ (оби таҳорат) деҳ. Вайро вузӯъ додам ва таҳлили (ҳалол кардан, тоза кардани) ришро фаромӯш кардам. Забони вай гирифта буд. Дасти маро гирифт, ба миёни риши ҳуд даровард, пас ҷон дод.

Ва, аммо як рӯз пеш аз ин воқеа чунин ҳол рух дода, ки он ходим нақл медорад:

«Шиблиро рӯзи ҷумъа дар он беморӣ хиффатӣ (сабукӣ) шуд. Ӯ гуфт: масҷиди ҷомеъ меравем. Такя ба дасти ман карда буд ва мерафт. Марде маро дар роҳ пеш омад. Шиблӣ гуфт: Бӯкаир: Гуфтам: Лаббайк: Гуфт: Маро фардо ба ин мард коре аст. Пас бирафтем ва намоз бигзоридем. Ба хона боз омадем. Шабро фавт шуд. Гуфтанд: Дар фалон мавзеъ марде ҳаст, солеҳ, ки ғусли мурдагон мекунад.

Оҳиста дар бизадам ва гуфтам: Салом алейкум! Аз даруни хона гуфт:

«Шиблӣ бимурд? Гуфтам:—Бале. Пас—бурун омад. Дидам ҳамон мард буд, ки дар роҳи масҷид пеш омада буд. Ба таачҷуб гуфтам: Лоилоҳа Иллаллоҳ!

Гуфт:—Таачҷуб аз чӣ мекунӣ? Сабабро гуфтам. Пас, савганд бар вай додам, ки

—Ту аз кучо донистӣ, ки Шиблӣ мурд? Гуфт:

—Эй нодон! Аз он ки Шиблӣ донист, ки вайро имрӯз бо ман кор аст».

Яке аз машоихини он давр дар таъриҳи марги ин нобиға чунин дурри маънӣ суфтаанд:

Чӣ гӯяд дар марде, ки дар охири умр адабе аз одоби шариат аз вай фавт нашуд.

Абӯбакри Шиблӣ аз он машоихине буд, ки ба Ҳақ расидааанд. Ӯ гуфтааст:

«Имрӯз чиҳил сол аст, то дар як вақтам Ҳақ ба дилам менигарад, ба ҷуз ҳудро намебинад».

Агар Абӯбакри Шиблӣ чунин аллома набудӣ Шайх Саъдии бузургвор низ ба ӯ рӯй намеовардӣ. Ҳикматҳои пандомез ва ахлоқии Шиблӣ барои Саъдии Шерозӣ низ манбаи илҳом қарор гирифтааанд. Инак, чанд сатр аз «Бӯстон»:

Яке сирати некмардон шунав,
Агар некмардиву покизарав.
Ки Шиблӣ зи хонути гандумфурӯш,
Ба деҳ бурд анбони гандум ба дӯш.
Нигаҳ кард, мӯре дар он ғалла дид,
Ки саргашта ҳар гӯшае медавид.
Зи раҳмат бар ӯ шаб наёруст хуфт,
Ба маъвои ҳуд бозаш оварду гуфт:
Мурурвaт набошад, ки ин мӯри реш
Пароканда гардонам аз ҷои хеш,
Даруни парокандагон ҷамъ дор,
Ки ҷамъиятат бошад аз рӯзгор.

Боз ҳам аз Шайх Саъдӣ:

Чӣ хуш гуфт Фирдавсии покзод,
Ки раҳмат бар он турбати пок бод.
Маёзор мӯре, ки донакаш аст,
Ки ҷон дораду ҷони ширин хуш аст!

Муаллифи рисолаи «Шиблии Истаравшанӣ» (интишороти нашриёти «Амри илм»-и АФ Тоҷикистон. Душанбе, с.2002). Аҳрор Мухторов аз ин абёт чунин хулоса баровардааанд: «...таҳмин кардан мумкин аст, ки Фирдавсӣ аз нақли болоӣ, яъне муносибати Шиблӣ ба мӯр низ оғоҳ гашта байти мазкурро навиштааст. Дар он сурат, Фирдавсӣ бо ҳаёт ва фаъолияти Шиблӣ ошноӣ доштанаш яқин аст. Чунки баъди 12 соли таваллуди Фирдавсӣ (934-1021) Шиблӣ вафот карда, мероси пурарзиши ҳудро барои наслҳои оянда гузошта буд».

«Шиблӣ омаду илмро сари минбар бурд»

Тавре дар боло ишора рафт,зоирини Хонаи Худо—Каъбатулло дар баробари зиёрати марқади Имоми Аъзам дар БаҒдод ҳатман ба зиёрати қабри Шиблӣ низ шарафёб мешаванд. Аз Шиблӣ ҳикоят намудани Кайковуси Унсурулмаолӣ, Фаридуддин Аттор, Шайхулислом Абдулло Ансорӣ, Шайх Саъдӣ, Мавлоно Ҷомӣ, Мир Алишери Навой, Бобур Мирзо ва дигар машоихи ва нобиғагони олами илм ва дини ислом аз он шаҳодат медиҳанд, ки Шиблӣ барҳақ аз ашхоси ба ҳудо ва халқ наздик буда, дар рушду тавсиаи дини мубини ислом, тарбияи ҷомеа саҳми муносиб доранд. Чакидаҳои ашъор, суханони ӯ ҳама ба покии ботин, ҳалолӣ, парҳезкорӣ аз корҳои ношоиста ҳидоят менамоянд. Аз ин ваҷҳ фақат дидани дидори ӯ мояи ифтихори бузургон буд, шунидани сухан аз даҳони Шиблӣ барои бузургони даврон манбаи илҳом мегашт.

Мавлоно Абдураҳмони Ҷомӣ мефармоянд:...Пеш аз вай машоих буданд, валекин вай пешинӣ касе буд, ки ишорат бо иборат овард ва аз ин тариқ сухан гуфт.

Ҷунайд падид омад дар табақаҳои дигар ин илмро тартиб ниҳод ва баст кард ва кутуб сохт. Ва ҷун Шиблӣ падид омад ин илмро ба сари минбар бурд ва ошкоро кард. Ҷунайд гуфт:«Мо ин илмро дар сардобаҳо ва ҳонаҳо мегуфтем пинҳон, Шиблӣ омаду онро ба сари минбар бурд ва бар халқ ошкоро кард».

Чунин аст баҳои ҳидамоти Шиблӣ, ки бешак қобили таваччӯҳ ва қадр.

Боз як сабаби байни мардуми мусалмон қадру қимати баланд гирифтан ва шӯҳратёрии Шиблӣ дар он намоён мешавад, ки вай аз баҳри ҳидмат ба ҳудо ва халқи ҳудо аз мансаби калони давлатӣ даст мекашад. Вай дар ибтидо ҳокими Дамованд будааст... Соҳиби мулк ва боигарии беҳад буда, ҳамеша даст ба саховат мекушод, дасти фитодае мегирифт.

Ҳикоят

Рӯзе Шиблиро ба сар тарошидан зарурат пеш омад, ки вориди сартарошхона гашт. Усто дар баландӣ нишаста дам мегирифт ва шогирдон машғули сартарошӣ буданд. Шиблӣ устороро таклиф намуд, то сараш битарошад. Усто аз ҷой барҳост ва ба ин кор шурӯъ намуд. Ин дам ҳосиде омад ва ба Шиблӣ як миқдор пул дароз кард ва гуфт, ки ин амонатӣ 400 динор аст ва аз БаҒдод бароях фиристодааанд. Шиблӣ он маблағро гирифту рӯи сандуқи усторо ниҳод. Усто аз ин ки дар хидмати Шиблист дасту по ҳамехӯрд ва мутаҳҳайир буд ва сарфароз. Ин дам ҳадоиё вориди сартарошхона шуд ва садаҷа хост. Шайх Шиблӣ ҳама он маблаг аз болои сандуқ гирифт ва ба он афтодаҳол иҳъом намуд...

Шайх Абӯбакри Шиблӣ то ба расидани он мақоме, ки соҳиб гашт, бисёр риёзат кашид, заҳмати бисёре бар дӯш гирифтааст. Шарофати он ҳама чунин шуд, ки дар пахлӯи Имоми Аъзам, яке аз Чорёрони босафо муҳаддис ва фиқҳони беамсоли ислом Абуҳанифа Нӯъмон ибни Собит мадфун гашт.

Имоми Аъзам ва Шиблӣ

Муаллифи «Ад-дурру-л-мухтор» фармуда:«Баъд аз Қуръон мӯъҷизаи бузурги Муҳаммад (с) Абӯҳанифа мебошад. Яке аз Чорёрон, ки «хулафои рошидин» (Халифаҳои бо роҳи ростӣ ва ҳақ) гӯянд. Инҳо: Абӯбакру Умар, Усмону Ҳайдар (Х.Алӣ) мебошанд.

«Дарачаи Имом Абӯҳанифа чанд аст? Гуфт:«Дарачаи Абӯҳанифа бисёр баланд аст, дар иллайни аъло, яъне аз ҷаннат ҳам боло. Аз он сабаб, ки чиҳил сол бо таҳорату хуфтан намози бомдод гузорид ва панҷоҳу панҷ маротиба дар ҳаҷ бод ва Худои таъолоро сад маротиба дар хоб дид. Дар ҳаччи охирин бо иҷозати ҳочагони мӯҳтарами Каъбаи муаззама байни сутунҳо истода шуда, ними Қуръонро тиловат намуд ва рукӯъу сучуд намуда боз истода шуда, Қуръони мачидро хатм намуд. Баъд аз салом додан бо чашми гирён ба даргоҳи Раҳмон муноҷот намуд:«Худовандо! Ин бандаи заиф ба таври мувофиқ ибодати ту натавонист овардан, лекин ҳаққи маърифати ту шинохт. Ҳизмати бенуқсони маро бо камоли маърифати хеш бипайванд! «Ҳотифе овоз дод:«Ё Абӯҳанифа! Маро хуб шинохтӣ ва хуб хизмат намудӣ, туро ва тобеъони туро, ки то қиёмат дар мазҳаби ту ҳастанд, мағфират кардам».

❋❋❋❋❋

Имом Шофеъ, ки шогирди Имоми Муҳаммад аст, мефармояд:«Ҳар касе ҳоҳад фиқҳро омӯзад, ба шогирдии шогирдони Имоми Аъзам бишитобад, зеро ҳосил намудани маъонӣ аз онҳо осонтар аст. Ман, ки Имоми Шофеъам, фақиҳ нашудам, магар бо мутолиа ва омӯхтани китобҳои Муҳаммад ибни Ҳасан».

Аз уламо манқул аст, ки фиқҳро Абдуллоҳ ибни Масъуд кишт, Алқама даравид ва Иброҳим ан-Нахъӣ хирман кард ва Имом Ҳаммод кӯбид ва Абӯҳанифа осиё кард ва Имом Абӯ Юсуф хамир кард ва Имом Муҳаммад нон пухт, ки ҷомеъи мардум ин нонро истеъмол мекунанд».

Дар баёни насабномаи Имоми Аъзам овардааанд, ки Ҳаммод фарзанди Имоми Аъзам ва Умару Исмоил писарони Ҳаммод. Аз Умар нақл карданд, ки гуфт: «Чадди ман фарзанди Имом Собит, Собит фарзанди Зутӣ ва Зутӣ фарзанди Моҳ мебошад».

Ва аммо аз Исмоил чунин меоранд, ки гуфт:«Чадди ман Имоми Аъзам, фарзанди Собит, Собит фарзанди Нӯъмон, Нӯъмон фарзанди Марзбон ва Марзбон аз аҳрорҳои форс аст».

Ривоёте низ мавҷуд, ки гӯянд:«Имоми Аъзам ибни Собит ибни Товус, ибни Ҳурмуз, ибни Сосон...

Андар баёни Башорати Пайғамбар (с) бар Имом Абӯҳанифа омадааст:**«Қола-н-набийу ъалайҳи-с-салом лав конал имону инда-с-сурайё латановаллаху ричолун мин абнои форсин»**. Яъне, ки:Гуфт Набӣ алайҳиссалом: Агар имон дар сурайё бошад, ноил мешавад мардҳо бар он аз фарзандони форс»... Пайравони маҳҳаби Имоми Аъзам—Ҳанафия дар Руму Ҳинд, Ӯзбекистону Тоҷикистон, Туркманистону Қазоқистон, Афғонистону Эрон аз қадри ин неъмат ифтихор доранд, аз шарафи ин давлат муттасил дар шукри Яздони поканд.

Дар БаҒдод, дар пахлӯи Имоми Аъзам хоҳчо ёфтани Шайх Абӯбакри Шиблӣ ва ба зиёратҳои хосу ом қарор гирифтани марқади эшон далели бешак аз бузургворист.

Абӯбакри Шаблӣ аз дидгоҳи удабою уламои Истаравшан

Адиб ва муаллими истаравшанӣ Разиюлло Абдуллозада дар зиндагии хеш ба Тошканд, ҷое, ки як замон таҳсил дошт, бисёр ташриф меовардааанд. Идораи «Овози тоҷик» («Ҳақиқати Ӯзбекистон») даргоҳи дӯстдоштаи он кас буд. Мегуфтанд, ки ин даргоҳи муқаддас аст. Дар он Садриддин Айниву Ҳамза, Аминзодаву Шерзода кудум мениҳоданд. Дар яке аз сӯҳбатҳо шодравон Абдуллозода дар бораи доираи адабии Ӯротеппа сухан ронда таъкид намуданд, ки дар ин шаҳр беш аз 700 нафар шоирон ва адибон умр ба сар бурдааанд. Мавсуф Абӯбакри Шиблиро аз саромадони аҳли адаби Истаравшани бостонӣ гуфта, баъдтар дар «Овози тоҷик» (26.01.94с). (мақолаи он кас таҳти унвони «Каме дар бораи аҳли адаби Ӯротеппа» ба табъ расид. Муаллиф аз «Мачмаъ-ул-булдон» овардааанд, ки:«Усрӯшана се ҷаҳор як балдаи Моваронаҳр аст. Аксар аҳолии ин балда аҳли илму адабанд. «Абдуллозода таҳҳиқоти Саидумар Султон ва дигар манбаъҳоро ба эътибор гирифта таъкид намудаанд, ки дар ин сарзамин беш аз 1000 нафар аз уламою шуаро ва фузало тавлид ёфта, эҷод намудааанд. Аз байни онҳо Шайх Шиблӣ ҳобили таваччӯҳи хос аст. Дар олами илму адаб ва тасаввуф ӯ шӯҳрати бузург дошт. Баъдан, Р.Абдуллозода аз «Нафаҳот-ул-унс»-и Мавлоно Ҷомӣ ин иқтибосро ба хонандагони рӯзнома пешкаш намудааанд:«-Шайх Шиблӣ, чадди ӯ аз вилояти Усрӯшанаи наздики вилояти Фарғона мебошад. Ӯ дар БаҒдод байни уламову фузало шӯҳрати бузург дошт ва дар ҳамон ҷо мадфун аст».

Ҳамчунон Абдуллозода ёдрас мешаванд, ки Саидумар Султонов дар асоси як идда маъхазҳо нишон медиҳад, ки Шиблӣ на дар БаҒдод, балки дар зодгоҳаш Ӯротеппа фавтидааст ва дар деҳаи Ругунди ҳамин шаҳр мадфун. Баъдтар китоби муаррихи номӣ Аҳрор Мухторов:«Гузарҳои Ӯротеппа» («Гузары Ура-тюбе». Из-во «Чулпон» г.Ташкент. 1995) аз ҷоп баромад. Дар он низ номи Шиблӣ чанд бор зикр ёфта, дар с. 47 чунин аҳкоме ҳаст:«Мувофиқи маълумоти солҳои 1895 мазори Шайх Шиблӣ дар с. 1855 эъмор шудааст. Он аз хишти хом ва гумбаз иборат аст. Мазори Шайх Шиблӣ аз ҷойҳои муқаддаси мулки Ӯропетта аст. Муаррихи тоҷик ба И.А.Кастане:(«Древности Ура-тюбе и Шахристана», «Протоколы Туркестанского кружка любителей археологии», год 20-й.Т-нт, 1915.с.49) такя намуда аз мавҷудияти Шиблия ном шаҳраке дар Усрӯшана, ки дар бора географҳои арабиуласлӣ ёдрас шудааанд, дарак медиҳад. Ва олим мӯъҳтиҳиданд, ки «Шиблӣ, ин нисбаи Шайх аст, ки аз зодгоҳаш Шиблия бармеояд».

Шиблӣ ва Айнӣ

Шиблӣ, ё худ Шиблия номи шаҳрак ва ё маҳалле дар Истаравшан (Ӯротеппа) мебошад: Устод Садриддин Айнӣ гуфтааанд:«Шиблӣ аз бузургони аҳли тасаввуф буда, номаш Абӯбакр Муҳаммад бинни Ҳалаф аст. Падари Шиблӣ—Ҳалаф аз Шиблия ном деҳаи Тоҷикистон буда, ба БаҒдод ҳиҷрат кардааст. Шиблӣ дар Сомира ном райони БаҒдод дар соли 862 (247 ҳиҷрӣ) таваллуд ёфта, дар БаҒдод дар с. 946 вафот намудааст».

Мусташриқи машҳур И.С.Брагинский чунин изҳори ақида намудааст: Абӯбакр Дулаф ибн Ҷаҳдар Шиблии Хуросонӣ—яке аз саромадони сӯфиҳои (861-946) буда, асли ӯ аз Усрушана, аммо фаъолияти вай дар БаҒдод гузашт. Ӯ аз дӯстони наздики мутасаввуфи маъруф Ҳусайн ибни Мансури Ҳаллоҷ буд. Мавлоно Ҷомӣ (1414-1492) чунин сатрҳо ба ёдгор мондааанд:«Шайх -ул-Ислом (Абдулло Ансорӣ) гуфт, ки «вай мисрӣ аст, ба БаҒдод омад ва дар мачлиси Хайри Нассоҷ тавба кард. Шогирди Ҷунайд аст». Ва боз: **БаҒдоди-ул-маншо ва ул-мавлуд ва асру мин Усрушаната мин Фарғона ва мавлуда комиқил Сомирро...»**

Аз ин ки Шайх Абӯбакри Шиблӣ Истаравшанист, шаке нест. Мазоре, ки дар қисмати Дарвозаи Болои ш.Истаравшани кунунӣ мавҷуд ва ба номи «Мазори Шайх Шиблӣ» шӯҳрат дорад ва ба муносибати 2500-солагии ин шаҳри кӯҳан обод гардида, беш аз пеш зиёраткунандагон пайдо мекунад, марқади бобои Абӯбакри Шиблист. Аз гуфти академик А.Мухторов ба далели О.Д.Чехович соли вафоти ӯ 773 аст. Ва, аз сабаби ин, ки дар Истаравшан дини Ислом с.822 ҷорӣ шуд, бобои Шиблӣ бояд пайравони Зардуштия бошад? (Ин ҷо суол аз — М.О.).

Шиблӣ дар зиндагӣ бисёр сафарҳо мекард. Аз ҷумла, ба Миср низ. Шояд ба ин сабаб ӯро мисрӣ номида бошанд. Боиси дар Озарбойҷону Тошканд вуҷуд доштани номи «Шиблӣ» ҳамчунон ба шарофати сафарҳои ин машоих ба ёдгор мондаанд аз эҳтимол дур нест. Зеро ӯ — Абӯбакри Шиблӣ ростӣ ҳам аз нобиғагони давру замоне буда, ки он вақт (қарни VIII-IX) даври эҳёи тамаддуни мо буд. Ва сафари алломаҳо дар ҳама асрҳо онҳоро шаъну шӯҳрат меовард, аз анъаноти маъмули барои чунин ашхос маҳсуб аст.

Ойди ҳиҷрати волидайни Шиблӣ аз Истаравшан ба БаҒдод, ки як мавзӯи ҷолиб аст, мақолаи алоҳида пешкаш мегардад.

Дар охир, ба зодаи Истаравшан, академик, олими сермаҳсули таъриҳшинос Аҳрор Мухторов, ки дар тасбити 2555 сол доштани шаҳри Ӯротеппа саҳми арзанда дорад ва бахшида ба илми таъриҳ 64 асар эҷод намуда ва ба табъ расонидааст, дар равшан намудани бисёр аз саҳифаҳои тирагаштаи таъриҳи Тоҷикистон, ки замоне дар як давлат низ муттаҳид будааанд, хидматҳои шоён намудааанд, изҳори миннатдорӣ ва ташаккур намуда, аз интишори китоби тозаи эшон:«Шиблии Истаравшанӣ» ва китоби понздаҳумашон:«Курушкада, Истаравшан, Ӯротеппа», ки на танҳо ойди ин ҳуҳанзамини пуршӯҳрат, ҳамчунон дар бораи бисёр аз шаҳрҳои Ӯзбекистон маълумотҳои ҷолиб-ро гирдоварӣ намуда, хулосаҳои аҷоиб ва ҳоҳо ғайричашмдошти ба ҳақиқати воқеӣ яксон баровардааанд ва хоси он кас аст, устод Аҳрор Мухторов ва ҳаммаслакону ҳамдиёрони мавсуфро ба муносибати ҷашни пуршукӯҳ — 2500-солагӣ табрик менамоем.

Маъруф ОТАХОНЗОДА,
Журналисти шоистаи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон.

Пойгаи пойтахт

Дар Тошканд марҳалаи дуюми чемпионати шаҳр доир ба автопойгаи ҳалқавор барпо шуд.

Дар таснифи А-8 ва А-9 24 мошини двигателаш 1600 ва 2000 см. мураббаъ ба роҳ баромаданд. Дар байни онҳо «Нексия», «Москвич», «Опел» ва «Жигули»-ҳоро дидан мумкин буд, ки онҳо дар хиёбони Ҳамид Олимҷони пойтахт ба пойга пардохтанд. Аз аввали мусобиқа «Опел»-и Мурод Муҳаммадалиев (Клуби варзишии «Олимп-нурон-тайфун») пешсаф буд, ки то охир онро аз даст надод. Баъзе аз варзишгаронро Муҳаммадалиев ба як ҳалқа (ҳар як давр 2,8 км.) ақиб гузошт. Тӯли роҳи мусобиқа 50,4 километрро ташкил менамуд, ки дар он 18 бор ҳалқаро тай намудан зарур буд.

Дар типи мошинҳои двигатели 1600 Мурод Қаюмов (клуби «Юнайтед мотор спорт») пеш аз дигарон ба марра расид, ки ҷойҳои дуюму сеюмро Игор Газиянс ва Георгий Бочкарёв ишғол намуданд. Федератсияи автомобили пойтахт ва ассотсиатсияи

TV Барномаи ҳафтаина

Аз 15 то 21 июл

ДУШАНБЕ 15

Ўзбекистон I

15.00 Таҳлилнома. 15.45 ТВ клип. 15.50 Сериали «Ошин». 16.20 Дар хонаи обод одамони пок зиндагӣ мекунанд. 16.40 Ситорахои кинои ҷахон. 17.00 Экран ба бачахо. Зинахои камолот. Телебозии «Тоҷи тиллой». 18.00 Навигариҳо. 18.10 Мулк. 18.30 Мероси тиллой. 18.45 Телелотереяи «Бахтли воқеа». 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 Ахбор. 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Ахбори биржа ва банк. 20.30 Ахбор. 21.05 Телефилми «Даври озмоишҳои вазнин». Қисми якум. 21.30 Як ҷуфт суруд. 21.40 Шарофати куҳансолон. 22.10 Роҳи сафед. Шаҳнозабону месарояд. 22.45 Варзиш. 23.00 Ахбор-дайҷест. 23.20 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

8.55 Эълони намоишҳо. 9.00 Субҳи Давр. 10.00 Студияи «Авлоди нав». Консерт барои бачаҳо. 10.15 Мултсериал. 10.30 Асрори тандурустӣ. 10.50 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 11.00 Як ҳафтаи Давр. 11.30 Сериали «Саргузаштҳои зериобии командири Касто». 12.20 Даврнавигариҳо. 12.40 Видеофилми «Мурабби». 13.30 Шарҳи ТВ. 13.40 Экран ба хурдтаракон. «Маринка, Янка ва асрори қасри шоҳ». 14.55 Хафтаномаи варзиш. 15.10 Филми бадеии «Дунёи боармон». 16.40 Қисми якуми видеофилми «Эҳсосоти аввалин». 17.05 Эълони намоишҳо. 17.10 Почтаи «Авлоди нав». 17.30 Мултсериал. 17.45 Ҷоизадори фестивалҳои байналхалқӣ С.Кенчаев месарояд. 18.10 Гӯштини ӯзбек. 18.30 Шуоҳои тафаккур. 18.45 Навоҳои шом. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Шарҳи ТВ. 19.40 Оҳангҳои дерина. 19.50 Реша ва барг. 20.10 Овози ҷавонон. 20.30 Сурудҳои муҳаббат. 20.50, 21.25, 22.35 Эълонҳо. 20.55 Сериали «Эсмералда». 21.30 Ҳамсинни деҳотиам. 21.50 Мероси тиллой. 22.00 Давр. 22.40 Сериали «Қаҳваи муҳаббат». 23.05 Интерфутбол. 00.55 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.15 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Фиребгарони қаҳвахонаи Офисина». 17.55, 19.10, 22.00 Телегазетаи «Экспресс». 18.15 Экран ба хурдтаракон. 18.30, 20.00, 21.15, 22.20 Пойтахт. 18.50 Дар роҳи сиҳҳатии мардум. 19.30 Автонавигариҳо. 19.45 Телеклуби «Зан—модар, мурабби, роҳбар». 20.30 Серияи хотимавии «Пули бедардимиён». 21.35 ТВ ҷамъ. 22.45 Кинонигоҳ. «Ҳодисаи хушбахтона». 00.15 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

16.55 Эълони намоишҳо. 17.00 Вести. 17.15 Журнали ҳаҷвии «Ҳазл аз паси ҳазл». 18.20 Филми бадеии «Қоилмаком». 20.00 Время. 20.35 Телебозии «Ҳалқаи заиф». 21.25 Тамошоҳои сирк. 22.20 Филми бадеии «Роберсонҳо ва политсиячиён». 23.45 Ахбор. 00.20 Шаб ба хайр.

СЕШАНБЕ 16

Ўзбекистон I

6.00 Ассалом, Ўзбекистон. 8.00 Ахбор. 8.35, 17.55 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Барои бачаҳо «Камалак». 9.35 Модари сиҳҳат—фарзанди солим. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. 10.05 Қадамҳои тиббиёт. 10.15 Филми бадеии «Афсонаи саёҳатҳо». 11.55, 16.50 Шарҳи ТВ. 12.05 Мулк. 12.25 Шарофати куҳансолон. 12.55 Роҳи сафед. Шаҳнозабону месарояд. 13.30 Телеалманаҳи «Ин фасли ачиб». 13.50 ТВ клип. 14.10 Филми бадеии «Бачаи шум». 15.40 Ғаввҳари қалб. 16.00 Экран ба бачаҳо. Мултсериал. 16.55 Ба ватанам хизмат мекунам. 18.10 Орзуи авлоди баркамол. 18.30 Сипар. 18.50 Як ҷуфт суруд. 19.05 Тафсилот. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 Ахбор. 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 20.30 Ахбор. 21.05 Қисми дуюми телефилми «Даври озмоишҳои душвор». 21.30 Ба ватанам хизмат мекунам. 21.50 Андоз ва мо. 22.05 Сериали «Ошин». 22.35 Қисми сеюми «Оинаи таъриҳ». 23.00 Ахбор-дайҷест. 23.20 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

8.55 Эълони намоишҳо. 9.00 Давр. 9.15 Почтаи «Авлоди нав». 9.35 Мултсериал. 9.50 Тиҷорат академия. 10.10 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 10.20 Сериали «Эсмералда». 10.50 Ҷуғрофияи ҷаҳон. 11.40 Овози ҷавонон. 12.00 Экран ба хурдтаракон. Қисми якуми филми «Дӯсти шотландиягии ман». 12.30 Мултфилм. 12.55 Интерфутбол. 14.35 Оҳангҳои дерина. 14.50 Қисми якуми филми бадеии «Афсонаи муҳаббат». 16.05 Қисми дуюми видеофилми «Эҳсосоти аввалин». 16.30 Филми ҳуҷҷатии «Алла». 16.50 Эълони намоишҳо. 16.55 Студияи «Авлоди нав». Дунё ва бачаҳо. 17.15 Мултсериал. 17.30 Сабаҳҳо оиди андоз. 17.45 Шарҳи ТВ. 17.55 Рӯ ба рӯ бо оташ. 18.10 Автопатрул. 18.30 Аломати сифат. 18.40 Навоҳои шом. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Шарҳи ТВ. 19.40 Даврсӯҳбат. 19.55 Марди майдон. 20.15 Дидор. 20.35 Навоҳои ҷавонӣ. 20.50, 21.25, 22.35 Эълонҳо. 20.55 Сериали «Эсмералда». 21.30 Овози ҷавонон. 21.50 Мероси тиллой. 22.00 Давр. 22.40 Сериали «Қаҳваи муҳаббат». 23.05 Варзиш. Нокут. 23.30 Давр. 23.45 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.15 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Фиребгарони қаҳвахонаи Офисина». 17.55, 19.05, 21.35 Телегазетаи «Экспресс». 18.15 Экран ба хурдтаракон. 18.30, 20.00, 21.15, 22.25 Пойтахт. 18.50 Дурдона. 19.25 Ҷаро? 19.45 Ҷозиба. 20.30 Сериали «Афсунгар». 21.55 Дар бораи саёҳат. 22.50 Кинонигоҳ. Қисми якуми «Афту дарафт дар дарёи Нил». 00.20 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 16.55 Эълони намоишҳо. 17.00 Вести. 17.15 Сериали «Риштаҳои оилавӣ». 18.15 Филми ҳуҷҷатии «Бил Гейтс султони компутер». 18.55 «Кайҳони хурд». 20.00 Время. 20.35 Телебозии «Кӣ миллионер шудан мехоҳад?». 21.25 Одамони азиз. 21.45 Консерти гурӯҳи «Соната». 21.55 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 22.05 Филми бадеии «Шаби зимистон дар Гагра». 23.30 Ахбор. 00.05 Шаб ба хайр.

ЧОРШАНБЕ 17

Ўзбекистон I

6.00 Ассалом, Ўзбекистон. 8.00 Ахбор. 8.35, 17.55 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Телефилми «Танбур». 9.20 Ба бахтамон сиҳҳат бошед. 9.40 Тафсилот. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. 10.05 Сабаҳҳои алифбо. 10.25 Филми бадеии «Нозукойим». 11.50, 16.50 ТВ клип. 12.05 Намоиш барои хурдтаракон. 12.25 Аския. 12.45 Орзуи авлоди баркамол. 13.05 Ринг. 13.25 Сериали «Ошин». 13.55 Шарҳи ТВ. 14.10 Остонааш аз тилло. 14.30 Филми бадеии «Пушаймонии охирин». 15.40 Солҳои талабагиам. 16.00 Дар оилаи ягона. 16.30 Меҳр мемонад. 17.00 Экран ба бачаҳо. «Бачаҳо ва калонсолон». Ҷазирачаи ҳарфҳои сеҳрнок. 18.10 Тандурустӣ. 18.30 «Ифтихорони Ўзбекистон». Варзиш. 18.50 Зан оламро мечунбонад. 19.10 Таронаҳои эстрадӣ. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 Ахбор. 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Тв клип. 20.30 Ахбор. 21.05 Қисми якуми телефилми «Даври озмоишҳои душвор». 21.30 Як ҷуфт суруд. 21.40 Такягоҳ. 22.00 Сериали «Ошин». 22.30 Варзиш. 22.45 Клуби ТВ. 23.10 Ахбор-дайҷест. 23.30 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

8.55 Эълони намоишҳо. 9.00 Давр. 9.15 Студияи «Авлоди нав». Дунё ва бачаҳо. 9.35 Мултсериал. 9.50 Даврсӯҳбат. 10.05 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 10.15 Сериали «Эсмералда». 10.45 Сабаҳҳо оиди андоз. 11.00 Сериали ҳуҷҷатии «Африкаи саркаш». 11.50 Овози ҷавонон. 12.10 Қисми дуюми филми «Дӯсти шотландиягии ман». 12.40 Мултфилмҳо. 13.30 Оҳангҳои дерина. 13.45 Теннис. 14.25 Ғӯштини ӯзбек. 14.45 Қисми дуюми филми бадеии «Афсонаи муҳаббат». 15.45 Реша ва барг. 16.05 Автопатрул. 16.25 Шарҳи ТВ. 16.35 Эълони намоишҳо. 16.40 Студияи «Авлоди нав». Маслиҳати доно. Консерт барои бачаҳо. 17.00 Мултсериал. 17.15 Бачаҷон. 17.30 Дастури маърифии «Сайёраи сеюм». 18.20 Асрори чемпион. 18.40 Навоҳои шом. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Шарҳи ТВ. 19.40 Ҳаҷгарҳо. 20.00 Спортлото. 20.10 Мусиқии суннатӣ. 20.15 Дастархони пурфайз. 20.30 Дастури мусиқии «Ишқи ёр». 20.50, 21.25, 22.35 Эълонҳо. 20.55 Сериали «Эсмералда». 21.30 Овози ҷавонон. 21.50 Мероси тиллой. 22.00 Давр. 22.40 Сериали «Қаҳваи муҳаббат». 23.05 Интерфутбол. 00.55 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.15 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Фиребгарони қаҳвахонаи Офисина». 17.55, 19.15, 21.35 Телегазетаи «Экспресс». 18.15 Навниҳол. 18.30, 20.00, 21.15, 21.55 Пойтахт. 18.50 Фасли камолот. 19.35 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 19.40 Ҳамқадами умр. 20.30 Сериали «Афсунгар». 22.20 Кинонигоҳ. «Афсонаи тирамоҳ». 00.10 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 16.55 Эълони намоишҳо. 17.00 Вести. 17.15 Сериали «Риштаҳои оилавӣ». 18.15 Филми бадеии «Афту дарафти ба марг баробар». 20.00 Время. 20.35 Рулеткаи рус. 21.25 Одамони корчаллон. 21.45 Соккарклуб. 22.05 Филми бадеии «Оҳонсии «Ойнури». 23.45 Ахбор. 00.20 Шаб ба хайр.

ҶУМЪА 19

Ўзбекистон I

6.00 Ассалом, Ўзбекистон. 8.00 Ахбор. 8.35, 17.55 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Экран ба хурдтаракон. Ман ҳамчун бобоям шудан мехоҳам. Тамошоҳои сирк. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. 10.05 Филми бадеии «Дуздидашуда». 11.50 ТВ клип. 12.05 Ўзбекистон: ҷавонони асри ХХ1. 12.25, 13.55 Шарҳи ТВ. 12.30 Қисми якуми спектакли «Исёни арӯсон». (С.Аҳмад). 13.40 Варзиш. 14.10 Қисми дуюми спектакли «Исёни арӯсон». 15.10 Сабаҳҳои хуқуқ. 15.30 Қисми дуюми филми бадеии «Дерсу Узала». 16.40 «Сарҳадбон». 17.00 Экран ба хурдтаракон. Фикр кун, чӯй, ёб. Телемусобиқа. 17.40 Манзилҳои нурафшон. 18.10 Варзиш. 18.30 Қадамҳои тиббиёт. 18.45 ТВ клип. 18.50 Тафсилот. 19.05 Ба сӯи ҳидоят. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 Ахбор. 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Як ҷуфт суруд. 20.30 Ахбор. 21.05 Қисми панҷуми телефилми «Даври озмоишҳои душвор». 21.30 Модари сиҳҳат—фарзанди солим. 21.50 Сериали «Ошин». 22.20 Ғаҳвораи тиллой. 22.45 Варзиш. 23.00 Телеалманаҳи «Ин фасли ачиб». 23.20 Ахбор-дайҷест. 23.40 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

8.55 Эълони намоишҳо. 9.00 Давр. 9.15 Студияи «Авлоди нав». Кабутари сафед. 9.35 Мултсериал. 9.50 Даврсӯҳбат. 10.05 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 10.15 Сериали «Эсмералда». 10.45 «Қадрият». Намоиши дуюм. 11.05 Сарҳади адолат. 11.20 Экран ба бачаҳо. «Ривояти Ойсулуви соҳибҷамол». 12.25 Бозӣ кун бачаҷон, бозӣ кун. 12.40 Дастури маърифии «Сайёраи сеюм». 13.30 Дидор. 13.50 Филми бадеии «Жюлӣ Леско». 14.40 Бегойим. 15.00 Интерфутбол. 16.40 Овози ҷавонон. 17.00 Тилисми оила. 17.25 Эълони намоишҳо. 17.30 Студияи «Авлоди нав». Майдончаи варзиш. 17.50 Мултсериал. 18.05 Пазмонии ғазал. 18.25 Автосалтанат. 18.40 Навоҳои шом. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Шарҳи ТВ. 19.40 Оҳангҳои дерина. 19.50 Ҳуқуқ ва қарз. 20.10 Овози ҷавонон. 20.30 Таронаҳои муҳаббат. 20.50, 21.25, 22.35 Эълонҳо. 20.55 Сериали «Эсмералда». 21.30 Мактубҳои сарбозон. 21.50 Мероси тилой. 22.00 Давр. 22.40 Сериали «Қаҳваи муҳаббат». 23.05 Варзиш. Шоҳони ринг. 00.05 Давр. 00.20 Филми бадеии «Хатои мудхиш». 1.45 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.15 Эълони намоишҳо. 17.20 Телесериали «Фиребгарони қаҳвахонаи Офисина». 17.55, 19.05, 21.35 Телегазетаи «Экспресс». 18.15 Навниҳол. 18.30, 20.00, 21.15, 21.55 Пойтахт. 18.50 Фасли камолот. 19.35 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 19.40 Ҳамқадами умр. 20.30 Сериали «Афсунгар». 22.20 Кинонигоҳ. «Афсонаи тирамоҳ». 00.10 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 16.55 Эълони намоишҳо. 17.00 Вести. 17.15 Сериали «Риштаҳои оилавӣ». 18.15 Филми бадеии «Афту дарафти ба марг баробар». 20.00 Время. 20.35 Рулеткаи рус. 21.25 Одамони корчаллон. 21.45 Соккарклуб. 22.05 Филми бадеии «Оҳонсии «Ойнури». 23.45 Ахбор. 00.20 Шаб ба хайр.

ЯКШАНБЕ 21

Ўзбекистон I

6.00 Ассалом, Ўзбекистон. 8.00 Ахбор. 8.35 Барои бачаҳо кинодастури «Камалак». 9.10 Ғаройбот. 9.30 Мултфилмҳо. 10.00 Ба ватанам хизмат мекунам. 11.00 Меҳри модар. 11.20, 12.25 Шарҳи ТВ. 11.25 Телемусобиқаи «Стартҳои шавқовар». 12.00 Оҳангҳои замини куҳан. 12.30 Экран ба хурдтаракон. Телешоуи «Майдончаи мўъҷизаҳо». 13.30 Филми бадеии «Лақма». 15.05 Ғавҳари қалб. 15.25 Варзиш. Ҷанги тан ба тан. 15.45 Мултсериал. 16.35 Дар ҳошияи портрет. 16.55 Телефилми «Бахмал». 17.00 Экран ба хурдтаракон. Ғунчаҳои санъат. Телебозии «Тоҷи тиллой». 18.05 Сурудамон пешкаши шумо. 18.25 Ҳокимияти чорум. 18.45 Телелотереяи «Ҳӯр олтин». 19.15 ТВ клип. 19.25, 20.00, 20.25, 21.10 Эълонҳо. 19.30 Таҳлилнома. 20.05 Кинонамоиши «Саёҳати олам». 20.30 Таҳлилнома. 21.15 Якшанбе ҳамроҳи шумо. 21.40 Дар оламе кино. 22.00 Филми бадеии «Ҷарзанӣ». 00.20 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

7.55 Эълони намоишҳо. 8.00 Субҳи Давр. 9.00 Студияи «Авлоди нав». Кӣ чолоку кӣ чаккон? 9.25 Футбол ҷамъ. 9.45 Даврсӯҳбат. 10.00 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 10.10 Бозии интеллектуалии «Заковат». 11.05 Дастархони пурфайз. 11.20 Дастури ҳарбӣ- ватанпарварӣ. Марди майдон. Мактубҳои сарбозон. 12.05 Нокаут. 12.30 Филми бадеии «Фирор аз дараи гурбаи ёбой». 14.00 Видеофилми «Фарзандони диёри озод». 14.20 Оҳангҳои дерина. 14.30 Ҳамсинни деҳотиам. 14.50 Сериали ҳуҷҷатии «Экспедитсия». 15.40 Асрори чемпион. 16.00 Сериали «Рамаяна». 16.35 Эълони намоишҳо. 16.40 Студияи «Авлоди нав». Танаффуси калон. 17.05 Клуби бачаҳо. 17.25 Дастури маърифии «Сайёраи сеюм». 18.15 Очун. 18.40 Навоҳои шом. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр-навигариҳо. 19.20 Шарҳи ТВ. 19.25 Оҳангҳои дерина. 19.35 Ҳандалак. 20.00, 20.55, 22.30 Эълонҳо. 20.05 Филми бадеии «Жюлӣ Леско». 21.00 Ҷоизадорони мукофоти «Нихол» месарояд. 21.20 Зина ба зина. 21.50 Мероси тиллой. 22.00 Як ҳафтаи Давр. 22.35 Таронаҳои шабона. 22.45 Филми бадеии «Одами ношинос». 00.15 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.15 Эълони намоишҳо. 17.20 Олами сеҳрноки афсонаҳо. 18.55, 20.10, 22.00 Телегазетаи «Экспресс». 19.15 Ҷуғрофияи ҷаҳон. 20.00 Телефакт. 20.30 Табрику муборакбод мекунем. 21.00 Пойтахт. (руси). 21.20 Ҳамшаҳриён. 21.40 «Ташриф». Ҳ.Рачаби. 22.20 Клуби варзиш. 22.40 Кинонигоҳ. «Бачаҳои хирси калон». 24.00 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

9.00 Эълони намоишҳо. 9.05 Мусиқӣ. 9.10 Қайдҳои ғайриҳои Д.Крилов. 9.30 Ҳангоме ки ҳама дар хонаанд. 10.05 Дастури ахбору истироҳатии «Кайфият». 11.35 Мултфилм. 12.50 Донистан мехоҳам. 13.10 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 13.20 Забони фаронсавӣ. 13.45 Хусусигардонӣ: давра ба давра. 14.05 Видеоканали «Дӯстӣ». Дидор. Айчурек. Дар хонадони сахӣ. 16.30 Эълони намоишҳо. 16.35 Барои бачаҳо телебозии «Лего Ленд». 17.05 Рӯзонаи Британия. 17.20 Маҳҳакаи «Аз ин бехтараш намешавад». 20.00 Ҳамсиннон. 20.30 Мусиқӣ. 21.00 Ҷамъбасти ҳафта «Ҳафт рӯз». 21.25 Дастури мусиқии «Микрофони тиллой». (Нимфинал). 22.05 Кинопрофӣ. 22.30 Филми бадеии «Ракси дилбохтагон». 24.00 Таҳлилнома. 00.35 Шаб ба хайр.

ШАНБЕ 20

Ўзбекистон I

6.00 Ассалом, Ўзбекистон. 8.00 Ахбор. 8.35 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Экран ба бачаҳо. Телемусобиқаи «Фикр кун, чӯй, ёб». 9.40 Ба сӯи ҳидоят. 10.00 Боғам маро фаромӯш нахоҳад кард. 10.20, 13.15 Шарҳи ТВ. 10.25 Мултфилм. 11.35 Ғаввораи тиллой. 12.00, 16.50 ТВ клип. 12.10 Филми бадеии «Шаш нафар ҷаҳонгашта». 13.20 Бастакорони Ўзбекистон. 13.45 Телеалманаҳи «Маърифат». 14.05 Филми бадеии «Прерия». 15.35 Ҷараёни адабӣ. Адибони Ўзбекистон. Шеър ва шуур. Адабиёти ҷаҳон. 16.20 Дар оилаи ягона. 16.55 «Дар хиёбонҳои табассум». Н.Собирҷонов. 17.30 Фламинго. 17.50 Дунёи рангин. 18.10 Экран ба бачаҳо. Телешоуи «Майдончаи мўъҷизаҳо». 19.10 Таронаҳои эстрадӣ. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 Ахбор. 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 20.30 Ахбор. 21.05 Қисми шашуми телефилми «Даври озмоишҳои душвор». 21.30 Як ҷуфт суруд. 21.40 Дар хонаи обод одамони пок зиндагӣ мекунанд. 22.00 Телешоуи «Арӯсу домод». 23.15 Ахбор-дайҷест. 23.35 Филми бадеии «Аланга». 1.15 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

7.55 Эълони намоишҳо. 8.00 Субҳи Давр. 9.00 Студияи «Авлоди нав». Майдончаи варзиш. 9.20 Мултсериал. 9.35 Дар оламе табобат. 9.55 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 10.05 Сериали «Эсмералда». 10.35 Овози ҷавонон. 10.55 Варзиш. Шоҳони ринг. 11.55 Филми мусиқии «Сурудҳои абадӣ». 12.25 Варзиш. Теннис. 13.05 Меҳмони ғайричашмдошт. 13.25 Филми бадеии «Жюлӣ Леско». 14.15 Оҳангҳои дерина. 14.30 Сериали ҳуҷҷатии «Экспедитсия». 15.20 Баромади таронаҳоноии вилоят. 15.35 Сериали «Рамаяна». 16.10 Эълони намоишҳо. 16.15 Мултфилм. 17.30 Студияи «Авлоди нав». Ҳама чизро донистан мехоҳам. 17.50 Аз забони баҳо. 18.20 Футбол ҷамъ. 18.40 Навоҳои шом. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Шарҳи ТВ. 19.40 Оҳангҳои дерина. 19.50 Ҳайрат. 20.10 Видеофилми «Фарзандони диёри озод». 20.30 Сурудҳои ҷавонӣ. 20.50, 21.45, 22.35 Эълонҳо. 20.55 Филми бадеии «Жюлӣ Леско». 21.50 Мероси тиллой. 22.00 Давр. 22.40 Таронаҳои шабона. 22.50 Филми бадеии «Чораи охирин». 0.25 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.15 Эълони намоишҳо. 17.20 Мултчархифалак. 17.40 Ҷуғрофияи ҷаҳон. 18.25, 19.50, 21.20 Телегазетаи «Экспресс». 18.45 Ҳамчун гавҳар. 19.00 «Пойтахт». 19.20 Хусусигардонӣ: давра ба давра. 19.40 Мусиқӣ. 20.10 Чаро? 20.30 Табрику муборакбод мекунем. 21.00 Пойтахт. 21.40 Кинонигоҳ. «Рачаи маҳбуб». 00.20 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

9.00 Эълони намоишҳо. 9.05 Мусиқӣ. 9.10 Панорамаи хандаи Е.Петросян. 9.45 Лаззат. 10.05 Навигариҳо. 10.15 Забони англисӣ барои бачаҳо. 10.40 Филми бадеии «Лесси». 12.10 «Фан-тайм». 12.20 Мултсеанс. 12.40 Қимат ва зинати экран. 13.05 Видеоканали «Дӯстӣ». Ўзбекистон маъвои умумии мо. Бизнен мирас. Маврид. 16.30 Эълони намоишҳо. 16.35 Бунафша. 16.55 Ченаки панҷум. 17.20 Консерт. 19.00 Телебозии «Кӣ миллионер шудан мехоҳад?». 20.00 Время. 20.30 Бо ҳамроҳии Т.Полонская. 20.55 Автострада. 21.20 Оҳангҳои ҳинд. 21.35 Филми бадеии «Вател». 23.20 Ахбор. 23.55 Шаб ба хайр.

TV Барномаи ҳафтаина

Аз 15 то 21 июл

Оё шумо медонед?

Дар бораи дугоникҳои аз ҳама зиёд—даҳ кӯдак, ки дар як навбат таваллид шудаанд, маълумот пайдо гардид. Воқеаи мазкур 22 апрели соли 1946 дар шаҳри Бакакейи Бразилия рух дода будааст.

13 июни соли 1971 бошад, дар таваллуд хонаи шоҳигарии Сиднейи Австралия Ҷералдина Бродрик якбора соҳиби нӯҳ фарзанд—5 писар ва чор духтар гардида будааст.

22 июни соли 1971 ҳангоми ҷарроҳии батни мизоҷи 35-солаи худ ҷарроҳ Хекакарра Мантанина ба чашмонаш бовар накард. Зеро дар он 15 кӯдак—10 духтар ва 5 писар буданд. Сабаби онро духтур дар бобати мунтазам пеш аз ҳомила истеъмол кардани ҳабҳои пешгирии он тавзеҳ дод.

***

Авлиё Сименси хурд дар болои санги назди эҳроми шаҳри Онтонияи Сурия 45 сол начунбида нишастааст. Дар ин муддат Хаффмани амрикӣ тавассути дандонҳои худ аз ҳама бештар вазн бардошта, рекордро чандин маротиба дар ин бобат нав кард. Шаҳрванди Ҳиндустон С.Ясрамон бошад, беист ҳашт рӯз ҳарф зад. Ӯордасффи амрикӣ дар болои як тахтачаи домино 212-тоашро тахт карда тавонист.

***

5 сентябри соли 1885 тими «Абрсуз» барои гирифтани ҷоми Шотландия бо тими «Тонн Акорт» мусобиқа карда, ба дарвозаи ҳариф 36 тӯб задааст. Дарвозабони аз ҳама вазнинтарине, ки дар бозиҳои байналхалқӣ иштирок намудааст, Билл Клоук ба ҳисоб меравад. Ӯ 1 метру 95 сантиметр қаду 143 килограмм вазн дошт.

***

Дар Руминия унвони шоистаи «Иштирокдори зидди сохти коммунистӣ» таъсис гардидааст, ки ба шахсоне дода мешавад, ки қурбониёни қатагони сиёсӣ аз 6 марти соли 1945 то 22 декабри соли 1999 гардидаанд. Унвони мазкур ҳамчунин ба қонуншиканҳои сиёсӣ дода мешавад.

***

Дар Фаронса истифодабарӣ аз телефони мобилӣ, ки онро мо одатан «сотка» меғӯем, дар автомобил тамоман манъ карда шудааст. Агар касе ба ин қонун риоя накунад, дар он сурат бори аввал аз 150 то 500 франк ҷарима месупорад.

Агар такроран рух диҳад, дар он сурат ҷарима ду баробар, се баробар ва даҳ баробар меафзояд.

Агар аз даҳ маротиба бештар рух диҳад, дар он сурат айбдор аз озодӣ маҳрум мегардад.

***

Руҳшиносони ирландиягӣ бар онанд, ки сабаби асосии ба ҷони худ қасд кардани ҷавонон дар тарбияи нодуруст гирифтаншон ҳангоми хурдсолӣ мебошад. Чунки дар мамлакат одате ҳукмрон аст: ба ноболиғон ҳуқуқ дода нашудааст, ки ба калонсолон азму ирода, мақсаду омолашонро кушоду равшан баён созанд. Агар фарзандон нисбати волидон беҳурматӣ зоҳир кунанд, дар он сурат онҳоро ҷазои сахт мунтазир мешавад.

Руҳшиносон аз ҳукуматдорон талаб мекунанд, ки ба ин ҷиҳати масъала диққату зъятиборро нигаронда, аз хурдсолӣ ба бачагон роҳу равиши мустақилона фикр карданро ёд диҳанд.

***

Дар Амрико миқдори толибилмоне, ки аз дигар мамлакатҳо омада таҳсили илм мегиранд, ҳар сол меафзояд. 58 фоизи муҳассилин-аҷнабиёнро намояндагони қитъаи Осиё ташкил медиҳанд. Миқдори 51 ҳазор нафар чинӣ дар мактабҳои мухталифи маълумоти олии ИМА сирру асрори касб меомӯзанд. Аз ҷиҳати миқдор баъд ҷопониҳо, куриёгиён меистанд. 15 фоизи донишҷӯёни аҷнабии амрикоиро аврупоиён ташкил медиҳанд.

Таҳлилҳо нишон медиҳад, ки миқдори донишҷӯёни осиёгӣ афзуда, теъдоди донишҷӯёни аҷнабии аврупоӣ кам мегардад.

***

Дар вилояти Трансвалди Африқои Ҷанубӣ мандаринзори фермеронро маймунҳо «ишғол» намуда, ба ҷамъ овардани ҳосил халал расонданд. Ба баргардондани ҳучуми маймунҳо на посбонони зинда, на посбонони «сунъӣ», на сагҳо ва на дигар усулҳо монеъ гардиданд.

Ва ниҳоят фермерон роҳи начотро ёфтанд. Онҳо фаҳмида гирифтанд, ки маймунҳо аз тановули «лимӯҳо» қимобанд. Аз ҳамин сабаб ниҳоли лимӯро якҷоя бо ниҳоли мандарин шинонданд. Акнун дар саҳро ягон маймун ба назар намерасад.

***

Романро аз ҳама бештар адибаи номдори инглис Уруо Билюм навиштааст. Адиба дар ҳаёти худ ба навиштани 560 роман муваффақ гардидааст. Романи аввалини вай соли 1820 таҳти унвони «Паланг» рӯи чопро дидааст.

Мори аз ҳама дароз дар Анакии Африқои Ҷанубӣ ҳаёт ба сар мебарад ва дарозиаш 12 метр мебошад.

Нохуни аз ҳама дароз ба зани шанхайӣ мансуб аст, ки дарозиаш 50 сантиметрро ташкил медиҳад.

Риши аз ҳама дароз бошад, ба шаҳрванди амрикӣ Уэлям мансуб аст. Вай дар тӯли 36 соли охири умраш ришашро натарошидааст ва ҳатто қайчӣ ҳам назанондааст. Дар натиҷа дарозии риш ба 3,5 метр расидааст, ки то ҳол ҳамтое надорад.

Варзиш

Хушхабар

Аз Олмон хушхабар расид. Дар шаҳри Дортмунди ин кишвар аз рӯи ғӯштини юнону рум аз силсилаи Гран-При мусобиқоти байналхалқӣ ба поён расид. Дар он аз 30 мамлакати ҷаҳон садҳо паҳлавонон иштирок карданд. Одатан, ба кишвари дигар барои соҳиб гаштани ғолибӣ аз рӯи тамоми хелҳои варзиш фақат варзишгарони бомаҳорату соҳибтаҷриба мераванд. Ин дафъа низ ҳамин тавр шуд. Бинобар ҳамин ҳам чуноне ки аз кумитаи давлатии варзиш ва тарбияи ҷисмонӣ маълум карданд, талошҳо дар савияи баланд ва шиддатнок гузаштанд. Ва бояд гуфт, ки дастпарворони Ўзбекистон дар ин мусобиқот шарафи Ўзбекистонро муносиб ҳимоя карданд.

Чамоаи яккачини ғӯштингирони мо баъди варзишгарони Куба ва Олмон ҷои сеюмро ба даст ованданд, ки ин нишондиҳандаи хуб мебошад. Агар он фактро, ки дар талошҳо чемпионони ҷаҳону мамлакатҳои мухталиф барои ҷоиза муборизаи бурдану ба ҳисоб гирем, бурди фиристодагони мо боз ҳам назаррас мегардад.

Дар мусобиқоти бонуфуз шарафи Ўзбекистонро Асиддин Худойбердиев дар вазни 60 кг, Дилшод Орифов (60 кг), Алексей Чеглаков (76 кг) ва Шермуҳаммад Қўзиев (120 кг) сарбаландона ҳимоя карданд. Маҳз кўшишу талоши онҳо омили гирифтани ҷои сеюми мусобиқот гашт.

Павлавонони аз мусобиқоти байналхалқӣ бо рўҳбаланди баргашта имрўзҳо ба бозиҳои Осиё, ки дере нагузашта дар Пусана ба амал меояд, тайёрӣ мебинанд. То ин талошҳо дар Тошканд мусобиқоти анъанавии «Ҷоми мустақилӣ» шуда мегузарад, ки он дар роҳи талошҳои байналхалқӣ барои паҳлавонони мо барои намоиши маҳорат ҳам имтиҳону ҳам таҷрибаомӯзӣ хоҳад шуд.

Зодрӯз мубоpак

Бародари азиз Қазоқбой!

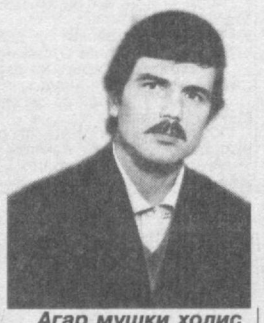

Агар мушки холис надорӣ, магӯй!

**В-агар хаст, худ фош гардад ба бӯй,— мегӯяд Шайх Саъдӣ. Аз ин рӯ, мо, бародару хоҳаронат аз рохи ноҳамвори умри панҷохсолаат ва аз бурду бохтат ҳарф заданро ба худ салоҳ намедонем. Мо ҳамин қадарашро мегӯем, ки чароғи хонаи падарро то ба имрӯз меафрӯзӣ, боғи падарро, ки аз чашмаи Гули боғ шодоб мегардад, то қадри тавон сарсабз нигаҳ медорӣ. То худатро мешиносӣ, танҳо барои худат-гоҳ дар хонаи меросии волидон ва гоҳо дар хонаи бародару хоҳарон ба таври худ, ба кавли худат, занги дилатро тоза мекардӣ хангоми ба торхои торат нохун задаву суруд хондан. Оқиб